

aluminij

tga

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

1985

Novo leto je že kar običajen trenutek za »inventuro« vsega, kar se je dogajalo v preteklem letu. Ljudje poiskujemo še enkrat pretehtati nekatere svoje odločitve, dejanja, napake...

Z delovno organizacijo ni nič drugače! Tudi tu je nujno dokaj podrobno pretehtati uspešnost (ali neuspešnost) posameznih poslovnih odločitev, ter se dokopati do dokončne ocene o uspešnosti poslovanja v preteklem obdobju. Ne gre zgolj za oceno finančnih rezultatov poslovanja, ki so razvidni iz zaključnega računa, temveč za mnogo več. Ni se mogoče izogniti temeljiti oceni razmer v katerih je DO poslovala, oceni razmer v kolektivu, oceni dela posameznih služb in posameznikov, oceni odnosov DO z okoljem.

Ni malo tistih, ki se takšnim ocenam izogibajo, vendar s svojim begom pred resnico delajo največjo napako: sami sebe obsojajo na ponavljanje tistega, čemur se bi bilo mogoče z malo več kritičnosti (in poštenja!) mogoče izogniti!

In kako bi bilo mogoče na kratko oceniti poslovanje TGA v letu 1984?

Upošteva je razmere, v katerih smo poslovali, lahko brez pretirane skromnosti rečemo, da **nismo bili neuspešni**. V spreminjajočih se razmerah poslovanja (predvsem tistih, ki jih povzroča vsemogočno administrativno vpletanje!), je težko definirati optimalno poslovno politiko. Pa vendar lahko trdimo, da smo osnovne poslovne cilje dosegli:

- proizvodnja je na ravni planirane
- normativi porabe surovin se niso poslabšali
- finančni rezultati bodo dokaj ugodni.

Toda poleg teh rezultatov je potrebno poudariti še nekaj ključnih momentov, ki so

(Nadaljevanje s 1. strani)

že vplivali na letošnje poslovanje. Ti so predvsem:

— povečana enotnost delovnega kolektiva, saj je dokončno prevladalo spoznanje, da je le delovna organizacija kot celota (in ne TOZD!) porok za nemoteno delo

— konsolidacija vodstva DO

— pospešene aktivnosti na projektu MPPAL.

In kako v letu 1985?

Že sedaj je mogoče reči, da bosta na naše poslovanje v prihodnjem letu odločilno vplivala predvsem:

1. nedefinirani pogoji poslovanja (devizni zakon, politika cen, monetarno-kreditna politika, itd.)

2. Projekt MPPAL.

Medtem, ko smo na prvo že dokaj navajeni, bo fizična realizacija projekta MPPAL zahtevala nujne spremembe v organiziranosti, delu, predvsem pa **miselnosti** celotnega delovnega kolektiva, še posebej pa nekaterih strokovnih služb.

Na žalost je opaziti, da nekateri tega ne morejo (nekateri pa tudi nočejo!) razumeti. Čas dokajšnjega lagodja in udobja je naredil svoje! Specifičen način razmišljanja, ki se je oblikoval v obdobju »samoupravno-pravnega« zdraharstva, jim ne dovoli spoznanja, da se ne živi od nenehnega spreminjanja najrazličnejših sporazumov, pravilnikov itd. ter od »ribarjenja v kalnem«.

Na srečo večina članov našega kolektiva razume, da bo ključna naloga našega nadaljnega razvoja zahtevala maksimalno angažiranost vseh, ne le neposredno zadolženih. Marsikaj drugega (pa naj se zdi posameznikom še tako pomembno!), bo moralo počakati!

Prepričan sem, da bo zdravemu jedru tega kolektiva uspelo sebi in širši družbi dokazati, da je sposoben uresničiti naloge, ki niso enostavne, tistim nenehnim nergačem in zaviračem pa, da je zadnji čas, da »vzamejo pamet v roke« (mnogi od njih bodo seveda ostali praznih rok!).

Del želja, vezanih za to delovno organizacijo, se nam bo prihodnje leto sigurno uresničilo!

Pa privatno? Vsak po svoje, predvsem pa **srečno!**

Danilo TOPLEK

Milijon
ton
aluminija
v 30 letih

30 let proizvodnje - milijon ton aluminija

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Dovolite, da vam že kar na začetku čestitam k 30-letnemu jubileju, z željo, da vse težave, s katerimi se sedaj spopadate čimprej in uspešno rešite ter stopite v obdobje kvalitetnega napredka.

Vaše današnje praznovanje je delovni pogled za nazaj, na tri desetletja prehojene poti in priprava na nove naloge, nove perspektive. Tovarna je zrasla iz socialistične skupnosti za socialistično skupnost, saj so delavci v njej s svojim delom in upravljanjem mnogo prispevali k razvoju te skupnosti, posebno še kraja Kidričevo in občine Ptuj. Prepričan sem, da boste tak »ravnal« tudi v bodoče in s svojim delom pomagali graditi napredek vsega tistega, na kar smo že danes lahko upravičeno ponosni.

Iz vaše kronike se vidi, da prvi zametki tovarne segajo dosti pred leto 1954. Lahko bi rekli, da ste otrok zmage naše revolucije in začetkov samoupravljanja. To je bilo prelomno obdobje naše samostojne revolucionarne poti, ko smo prekinili z upravljanjem v imenu delavcev ter pričeli uresničevati zgodovinske sanje delavskega razreda, da ta razred upravlja sam s svojim delom in njegovimi rezultati. Takrat o tem nismo imeli velikih izkušenj, bilo pa je veliko volje in odločnosti, da naš razvoj in odnose urejamo ravno po tej poti. K temu je neprecenljiv delež prispeval velikan naše revolucije Boris Kidrič, katerega ime nosi vaša tovarna in ta kraj. Na njegovo delo za razvoj socialističnega samoupravljanja bomo vedno ponosni, posebno pa ste lahko ponosni vi delavci, ki delate v tovarni z njegovim imenom. Temu ponosu je hrbenica v rezultatih, ki ste jih v 30 letih dosegli, nam vsem pa napredek naše skupnosti kot celote. Kljub velikim gospodarskim težavam, s katerimi se danes ubadamo, je popolnoma jasno, da se je samoupravni socializem potrdil kot sistem, saj je iz zaostale večnacionalne Jugoslavije ustvaril enakopravno skupnost narodov in narodnosti, ki je dosegla velik gospodarski in družbeni razvoj. V tem razvoju pa je bilo več prelomnic, več razvojnih faz, ni šlo vse gladko in premočrtno. Pojavljale so se mnoge zaostrene in protislovne situacije, pri iskanju rešitev iz njih smo se ne prestando usposabljali in krepili prepričanje, da je naša pot pravilna in zgodovinsko napredna. Tudi vaš razvoj ni šel premočrtno in gladko. Težav in uspehov je bilo dosti, z njimi ste živeli in jih reše-

vali na način, ki je vedno znova dajal nov kamenček v mozaik želja postati pomemben proizvajalec aluminija. To ste tudi v mnogočem uspeli, saj se je vaša proizvodnja neprestano povečevala, širil se je asortiman in njegova kvaliteta, napredovala je prodaja na domačem in tujem trgu, kar pa je še pomembnejše, je to, da so se na vašem aluminiju razvile nove tovarne in novi proizvodni programi, katere delež k našemu skupnemu razvoju ni majhen.

Danes ste vi in ta tovarna pred novo prelomnico razvoja. Skupaj ste se odločili, da greste v razvoju v novo kvaliteto tehnološkega razvoja in pogojev dela. Odločitev ni bila lahka. Ob njej so se kresale iskricke pripomb v vsej Sloveniji. Skoraj bi lahko rekel, razdelila v dva tabora. Javnosti ni bilo lahko spremljati, kaj šele razumeti vse te polemike. O vsem tem tudi ona ne more biti arbiter in kar je še bolje, niti ni hotela biti. Odločitev in odgovornost zanjo je vaša in tudi tistih, ki jo materialno podpirajo. Prepričan sem, da je nastala na

strokovno utemeljenih osnovah in da bo prispevala k vašemu in skupnemu napredku. Z narodno — gospodarskega vidika, pa bo modernizacija vaše tovarne še pomembnejša, če se bo na povečani proizvodnji aluminija kvalitetno razvijala tudi njegova predelava, in to v proizvode najvišje kvalitete, ki bodo sposobni konhurirati na tujih trgih, na našem pa bogatili izbor blaga. Le na ta način lahko vaša rekonstrukcija proizvodnje prispeva k strukturnemu prilagajanju našega gospodarstva potrebam tujega in domačega trga ter da svoj delež tudi k novemu odpiranju delovnih mest. V tem pa je vaša skupna velika odgovornost. Ne sme vam biti žal za trud, ki ga boste morali v to vložiti, saj vam to odpira perspektive razvoja ter krepí zaupanje v lastne sposobnosti. To pa je vidno pomembno, posebno še danes, ko se z velikimi naporí in tudi žrtvami vlečemo iz gospodarskih težav, v katere smo zašli v bližnji preteklosti. Vzroki, zakaj se je to zgodilo, so znani. V njih je več naših lastnih slabosti, nekaj pa je

Slavnostni govornik na proslavi je bil Martin Mlinar, predsednik zbora združenega dela SRS

tuid vplivov od zunaj, saj razmere v svetovnem gospodarskem in političnem življenju v zadnjih letih niso naklonjene državam v razvoju, posebno še tistim, ki so nadpovprečno zadolžene. Vse to skupaj je v letu 1980 do te mere zaostriло naše gospodarske razmere, da smo morali naše gospodarsko in družbeno ravnanje temeljito oceniti in narediti program izhoda iz težav. Ta program je celovito razdelan v politiki gospodarske stabilizacije, ki danes postaja v bistvu obsežna družbena in gospodarska reforma. Njeni cilji so jasni, pot do njih pa ni enostavna, zahteva mnogo znanja in pripravljenosti, da odstranimo tiste slabosti, ki so naš uspavale, ko smo na zadolževanju in izmišljenem denarju dokaj lagodno in dobro živeli. Dobro živeti ob slabih investicijah, izgubah, nekvalitetnem delu in gospodarjenju nasploh, pa je čudež, ki ga noben družbeni sistem in tudi socialistično samoupravljanje ne moreta uresničiti. Izhod iz vsega tega je, opreti se na lastne sile in znanje, na moč dela in samoupravljanja. Razviti to moč do polnega izraza, pa zahteva uporno iskanje pravih razvojnih poti, dograjevanje ekonomskih in družbenih mehanizmov samoupravljanja v smer večje motivacije za boljše delo in gospodarjenje na osnovah realnega vrednotenja proizvodnih tvorcev. Med njimi je nagrajevanje po delu in rezultatih dela eno od najpomembnejših oporok. Te kompleksne naloge so sedaj pred strokovnjaki, samoupravnimi strukturami in drugimi socialističnimi silami. Po tej poti bomo prišli od deklaracij za gospodarsko stabilizacijo in samoupravljanje do prave akcije in stabilnejšega napredka. Za to je potrebno vse aktivnosti in ekonomsko prisilo ukrepati, da se razblini še prisotna miselnost posameznikov in tudi nekaterih organizacij združenega dela, ki mislijo, da se da še vedno trošiti več kot ustvarimo. Stvarnost je drugačna. Še nekaj časa bomo morali trošiti manj kot bomo ustvarili, saj moramo poravnati zapadle dolgove. To pa ne pomeni, da moramo živeti slabše, seveda če bomo dobro delali in pametno gospodarili. V takih okoliščinah je naš največji sovražnik nedelo in razsipništvo. Temu se moramo z vsemi močmi zoperstaviti. Drugače bomo razvrednotili mnoge dobre dosežke dosedanjih naporov uresničevanja politike gospodarske stabilizacije. Ti dosežki se kažejo predvsem v velikih premikih na področju ekonomskih odnosov s tujino, saj smo lansko leto prvič po letu 1976 dosegli presežek v naši plačilni bilanci s tujino, z dobrimi izgledi, da ga v tem letu še povečamo. Tudi ponovno oživljanje proizvodnje nam kaže, da se gospodarstvo počasi prilagaja novim pogojem gospodarjenja, obvladovanja vseh vrst porabe pa počasi, a vendarle ponovno krepi mate-

rialno podlago gospodarstva. To so dosežki, za katere je bilo potrebno vložiti veliko naporov, odpirajo pa nam tudi realno osnov za oblikovanje takega gospodarskega in družbenega razvoja v prihodnjem letu, ki bo te pozitivne procese stabiliziral, in s tem ustvaril osnovo za ponoven socialni napredek. S temi vprašanji smo močno okupirani, saj se ravno sedaj oblikujejo dokumenti razvoja v letu 1985, s cilji, ki jih lahko in moramo doseči. Sedanje ocene kažejo, da bo kljub mnogim pozitivnim gospodarskim rezultatom v tem letu, prihodnje leto zahtevno in trdo. Več razlogov je za to. Med njimi pa so gotovo pomembni tisti, ki bodo zahtevali ureditev finančnega stanja v gospodarstvu in bankah in postopno sproščanje delovanja trga ter uveljavljanje drugih ekonomskih zakonitosti. To pa ne bo delovalo blagodejno za vse in za vsakogar, mnogim, predvsem slabim bo vse to delalo veliko preglavic in težav. Toda morali se bomo z njimi spopasti, drugače ne bomo dosegli predvideno gospodarsko rast in ustvarili dovolj dohodka, da zaustavimo nadaljnje padanje realne vrednosti osebnih dohodkov, in tudi družbenega standarda. Celotna ekonomska politika, tako jugoslovanska kot slovenska je za leto 1985 zastavljena dokaj ofenzivno. To je spodbudno in mora motivirati vse družbene subjekte za iskanje svojih nalog in mesta v njej. Posebno še, ker se zavzema za take pogoje gospodarjenja, ki se v letu 1985 ne bi spreminjali, in ki bi povečevali v okviru teh pogojev svobodno odločanje organizacij združenega dela in na ta način okrepili tudi odgovornost za odločitve. Pri tem je pomembno tudi to, da se obseg razpolaganja z devizami gospodarstva ne zmanjšuje, znotraj tega pa naj bi bilo možno upoštevati tudi opremo. Tudi kreditno-denarna politika naj bi bila nekoliko manj omejevalna kot letos, kar vse skupaj naj bi z mnogimi drugimi ukrepi spodbudilo gospodarsko rast in občutno povečalo izvoz. Spopad z inflacijo pa vseeno ostaja v prihodnjem letu ključna naloga ekonomske politike in gospodarskih subjektov. Bitka z njo je odločilnega pomena za ustavitev padanja realnih osebnih dohodkov, dobimo pa jo lahko le, če bomo boljše delali in gospodarili. V to pa so nas silili mnogi ukrepi ekonomske politike v prihodnjem letu, stanje na zunanjih trgih in vedno bolj tudi na našem notranjem. Vse to pa ni nepremostljivo. Posebno še, če bomo krepili občutek za realnost in v njem samozavest do lastnih sposobnosti ter odgovornost, da smo le mi sami tisti, ki lahko moramo skrbeti za napredek.

Vaš 30-letni jubilej praznujamo v času, ko se naša družba kritično in odločno obrača do lastnih slabosti, čvrsto odločena, da jih na osnovah dolgoročnega programa gos-

podarske stabilizacije odpravi in s tem odpre nadaljnje perspektive našega gospodarskega in družbenega razvoja na temeljih socialističnega samoupravljanja. Naš razvoj pa je tudi močno odvisen od tega, kako bomo zasnovali srednjeročni in dolgoročni plan razvoja. Prve razprave v Skupščini Slovenije o tem so že opravljene. Pravo delo pa nas čaka takoj v začetku prihodnjega leta. Pri tem ne sme biti premora, saj s tem planom vstopamo tudi mi, v svetu že začeto III. industrijsko revolucijo. Zato ne bi bilo dobro, da bi se vsi preveč zapletli le v tekoče razreševanje problemov, pri tem pa pozabili, da se stabilen razvoj ne da oblikovati od danes do jutri, posebno še takrat, ko imaš opravka z zelo zoženimi materialnimi okvirji. Nujno je, da se v vseh sredinah z delom na teh planih intenzivno nadaljuje, saj potreba po njihovi realnosti zahteva dosti razmišljanj in usklajevanj. Procesi, ki jih že sproža nova industrijska revolucija v svetu ne bodo kratkotrajne narave, posledice pa tudi ne. Prej bomo vse to spoznali, lažje bomo prebrodili težave in se usposobili za koristno uporabo tistega, kar tak razvoj prinaša.

Povsem jasno pa je, da bo teža bodočega razvoja in njegova uspešnost slonela na plečih naših lastnih sposobnosti; tako materialnih kot človeš-

kih. To velja za, prihodnje ali za leto 2000. Biti v to prepričani, pomeni graditi optimizem razvoja na realnih tleh. Pot naprej pa gre lahko vedno le skozi neprestane spopade s slabostmi, sloni pa na novih idejah ter hrabrosti, da se one tudi uresničijo. Z vsem tem imamo dovolj izkušenj, tako vi v vašem kolektivu, kot Jugoslavija in Slovenija v vsem povojnem obdobju. Prepričan sem, da jih bomo bogato izkoristili za razreševanje zapletenih in tudi protislovnih razmer, v katerih živimo in se bomo v njih nahajali še nekaj časa.

Ob proslavljanju tega vašega velikega praznika ne smemo pozabiti, da so naša moč, naša stabilnost in ugled soodvisni od uresničevanja naših gospodarskih in drugih stabilizacijskih nalog ter krepitve osnov socialističnega samoupravljanja. Naše težave, krize in slabosti pa so in bodo posledica odstopanj, omahovanj in zastojev pri uresničevanju teh nalog. Spomniti na te resnice ne more biti odveč, ko se vedno pogosteje dogaja, da nas skrb za razreševanje tekočih težav včasih zanese na pota, ki so stranpota gospodarske stabilizacije in socialističnega samoupravljanja.

Tovarišice in tovariši, dovolite, da vam na koncu še enkrat čestitam k jubileju, z željo za še večji vaš in naš skupni napredek.

Branko Mikolič, član predsedstva SFRJ si je ogledal elektrolizo

Srečno, zdravo in uspešno 1985

želi vsem delavcem TGA, upokojemcem, štipendistom in poslovnim partnerjem

- Vodstvo DO
- Samoupravni organi
- DPO
- Uredniški odbor

30 let proizvodnje - milijon ton aluminija

Goste in sodelavce je takole nagovoril novi predsednik KPO

Dovolite mi, da v nekaj besedah poskušam orisati pretekli, sedanji in bodoči trenutek našega delovnega kolektiva.

Malo zgodovine:

Od zgodovine se žal ne da živeti, da pa se iz nje marsikaj naučiti. In če človek pogleda tridesetletno zgodovino našega kolektiva, se sreča z dosežki, ki morajo biti vspodbuda in vodilo sedanji in bodoči generaciji zaposlenih v TGA.

Zavedati se je treba, da gre za trideset let uspešnega dela na področju, ki pri nas ni imela praktično nobene tradicije. Delavci tega kolektiva so na ta način tudi orali ledino tega, čemur danes pravimo jugoslovanski aluminijški kompleks. Ob tem se je bilo potrebno nenehno spoprijemati z neštevilnimi problemi, vse od tistega novembra 1954, ko je iz elektrolitskih peči pritekel prvi aluminij. Sledila so mu leta nenehnega izpopolnjevanja tehnologije, sprememb v proizvodnem postopku in uspešnega gospodarjenja. V letu 1963 se je hali A pridružila nova, tako da se je zmogljivost proizvodnje zaokrožila na današnjih 45.000 t primarnega aluminija letno. Sledila so leta nihanja v proizvodnji, povzročenih z večjimi ali manjšimi redukcijami električne energije, ko smo le s težavo nadoknadili ogromno škodo, povzročeno z izklopi elektrolitskih peči.

Vsi problemi niso mogli ustaviti rasti in uspešnega poslovanja. Na osnovi redne in kvalitetne oskrbe z aluminijem iz TGA, se je istočasno vse bolj širila slovenska predelovalna industrija, sprva močno razdrobljena, v zadnjih letih pa vse tesneje povezana s SOZD Unial, kot svojim poglavitnim dobaviteljem primarnega aluminija, zlitin in polizdelkov.

In kje smo danes?

»Stara junaštva niso dovolj za nove zmage«, in to se vse bolj kaže tudi pri nas. Površni zunanji opazovalci so vsekakor prepričani, da je z TGA vse v najlepšem redu. Še več! Želijo si, da bi TGA še vnaprej ostala odrinjena na rob pozornosti in prizadevanj te družbe, ob tem pa še vnaprej:

- dosegala nespremenjen fizični obseg proizvodnje,
- maksimalno zadovoljevala potrebe slovenske predelovalne industrije,
- dosegala ugodne poslovne rezultate,
- izpolnjevala v okviru SOZD Unial vse izvozne obveznosti,
- živela skoraj izključno na osnovi lastnih sredstev.

Ob reševanju mnogih nako-pičenih problemov, ki so jih prinesle predvsem nekatere nepremišljene in z ničemer upravičljive odločitve, takšne želje niso nerazumljive!

Toda pri tem pozabljajo, da vse te uspehe dosegamo na tehnologiji za katero je **značilno**:

- velika poraba energije na enoto proizvoda,
- velika poraba surovin,
- močno onesnaževanje okolja,
- intenzivno ogrožanje zdravja zaposlenih.

Nisem prepričan, da bo te (in še nekatere) pomanjkljivosti mogoče v nedogled kompenzirati z vedno večjimi napor in samoodpovedovanjem zaposlenih. Vsi podatki kažejo, da smo že davno prekoračili tisto mejo, do katere je še mogoče govoriti o smiselni in racionalni proizvodnji. O humanosti da niti ne govorim, saj je že sam podatek o več kot 300 delovnih invalidih težko (upam da nemogoče!) uskladiti z željo po človeka vrednem delovnem okolju, ki ga v naši socialistični družbi dostikrat poudarjamo, še večkrat pa nanj pozabljamo!

Kako naprej?

Situacija, ki sem jo poskušal orisati, je upoštevajoč še druge momente trenutka in okolja v katerem smo dejansko vse prej kot rožnata. Toda **ni brezizhodna!** Je rešitev, da se tudi ta kolektiv ne znajde na listi zgubašev in da dodatno ne obremenjuje vseh, ki se z njimi ukvarjajo!

Rešitev je izključno v **modernizaciji proizvodnje primarnega aluminija**, torej v projektu, ki ga že nekaj časa dokaj neuspešno ponujamo samozvanim profetom razvoja slovenskega gospodarstva.

Prepričan sem, da koncept modernizacije večina med vami pozna (s tem mislim na goste!), pa vendar mi dovolite, da še enkrat poudarim nekaj najvažnejših momentov.

Koncept modernizacije izhaja predvsem iz naslednjih družbenoekonomskih vidikov:

- iz razširjenosti porabe aluminija v SRS in usmeritev razvoja slovenske kovinske predelovalne in elektro industrije,

- iz neposrednega interesa porabnikov aluminija za sovlaganje sredstev za ta projekt. SaS je podpisalo in ga izvaja 130 porabnikov,

- aluminij posredno in neposredno prispeva k večji izvozni uspešnosti slovenskega gospodarstva,

- iz optimalnega koriščenja že zgrajenih in uporabnih kapacitet v Kidričevem,

- iz nujnosti racionalne porabe energije in surovin.

Z realizacijo projekta **bomo dosegli**:

- zagotovitev dolgoročne proizvodnje aluminija,

- proizvodnjo z nizko poro-šnjo energije, surovin in ži-vega dela, ki bo omogočila ugodno osnovo za vključevanje predelovalcev in porabni-kov aluminija in al-polizdel-kov v mednarodno delitev dela,

- zagotovitev dolgoročne kvalitetne oskrbe predvsem slovenske predelovalne indu-strije in zmanjšanje uvozne odvisnosti le-te,

- primerno zaščito okolja in delavcev na delovnem me-stu.

Ovir, s katerimi se že in se bomo še srečevali na tej naši poti, ni malo. Na žalost so mnoge med njimi prej posledica vsega drugega, kot real-ne preudarka dejanske situ-acije. Ne zapiramo oči pred dejansko situacijo v kateri se nahaja jugoslovansko, pa tudi slovensko gospodarstvo, pa vendar ne moremo sprejeti in se sprijazniti s trditvami dolo-čenih krogov o dveh (naj-manj) trenutno zaviralnih mo-mentih za to investicijo:

- o pomanjkanju finančnih sredstev,

- o pomanjkanju elektrike.

19 % bančnih sredstev (5,8 milijard po eskalirani vredno-sti), pa še to šele po letu 1987 ne more biti vzrok za argu-mentirano negiranje upraviče-nosti tega projekta, ki pred-stavlja le dobra 2 % vseh, v

naslednjem srednjeročnem ob-dobju načrtovanih investicij v gospodarstvu SRS. Katere, ka-pitalno neintenzivne indus-trije bi naj potem porabile osta-lih 98 %?

Podobno velja tudi pri elek-trični energiji. Ciklus intenziv-nejšega investiranja v alumi-nijski industriji je 15—20 let in tega dejstva ne bo uspelo spremeniti tudi nam.

Rad bi vam, predvsem vam, ki že združujete nemajhen del svoje akumulacije za ta pro-jekt zagotovil trdno **prilav-ljenost tega kolektiva**, vsem delavcem SOZD Unial, da bo zastavljeno nalogo **realiziral**. Pri tem pričakujemo tudi va-šo pomoč in to ne samo v ob-likih združevanja sredstev, tem-več tudi na drugih mestih (bankah, republiških ali zvez-nih organih itd.), ker se boste slej ko prej srečevali s projek-tom MPPAI. Prepričani smo, da bo čez trideset let poteka-la proslava pod geslom: 3 mi-lijone ton aluminija v šestde-setih letih!

Tistim profetom slovenske-ga jutrišnjega dne, predvsem pa njihovim nekritičnim po-snemalcem pa za konec tale ljudski rek:

»Ne pljuvaj v stari vodnjak, dokler iz novega ne priteče voda!«

Danilo Toplek,
predsednik KPO

Gostje

Čestitamo dobitnikom zlatega znaka

Delavski svet TGA je na osnovi določil 5. člena Pra-vilnika o priznanjih in odlikovanjih podelil v letu 1984 zlati znak naslednjim:

- Skupini za phanje elektrolitskih celic iz tozda Vzdrževanje
- Jožetu Turku iz tozda Promet
- Alojzu Sladnjaku iz tozda Promet
- Francu Kumru iz DSSS
- Francu Mešku iz tozda Tovarna glinice
- Hildi Rojs iz Kontrole kvalitete
- Alojzu Leskovarju iz tozda Proizvodnja aluminija
- Imru Varjuju iz tozda Predelava aluminija

30 let proizvodnje - milijon ton aluminija

Goste in sodelavce je pozdravil predsednik sindikata.

Leto 1984 se počasi izteka in v novemberskih dneh pred 30 leti, so delavci v elektrolizi hale A načrpali prve tone elektrolitskega aluminija. 21. novembra 1954. leta je tovarna bila uradno dana v obratovanje, kar pomeni 30 let dela in ustvarjanja tega, danes skoraj 2500 članskega kolektiva.

Ob praznovanju delovnega jubileja je prav, da se spomnimo pomembnejših dogodkov iz življenja in dela tega obdobja. Skoraj pred 40 leti, ko je okupator s svojimi hlapci moral zapustiti našo domovino, je v takratnem naselju Strnišče ostalo prazno veliko gradbišče. V želji in upanju, da bo ta del štajerske ostal del velikega rajha, je okupator začel izgradnjo tovarne glinice in aluminija v takratnih razmerah za potrebe vojaške opreme. Ob kapitulaciji so Nemci večino opreme odpeljali, odnesli pa so tudi vso tehnično dokumentacijo in odpeljali strokovnjake, ki so vodili delo pri izgradnji. Ostali so nedokončani proizvodni objekti in del jeklenih konstrukcij.

Začelo se je obdobje razprav ali z izgradnjo nadaljevati ali ne, predvsem zaradi trditve nekaterih, da lokacija ni primerna, zaradi dobav surovin, to je boksitov. Po zaslugi tov. F. Leskovška Luke, Borisa Kidriča in poznejšega direktorja Franja Grünfelda, ki so dokazali, da je transport surovin cenejši od transporta el. energije, je oprema ostala v Strnišču, zato je bilo leta 1947 odločeno, da se izgradnja tovarne glinice in aluminija nadaljuje. Po zapletih gospodarske blokade vzhodnega bloka je izgradnjo koncem leta 1948 bilo treba preorientirati na drugega dobavitelja opreme. Koncept je dobil novo obliko, tako da so po končanih delih v letu 1954 bile instalirane kapacitete 45000 t glinice 15000 t elektrolitskega aluminija v hali A. Vzporedno z izgradnjo tovarne je nastalo naselje, v katerem so prebivali zaposleni delavci in leta 1953 se je takratno Strnišče preimenovalo v Kidričevo, po velikanu slovenskega naroda, po katerem tudi tovarna s ponosom nosi ime.

V letih 1963–1964 so bila končana dela na modernizaciji in povečanju kapacitet v proizvodnji glinice, v hali A so se pred tem izvršile izboljšave na el. celicah, tako je letna proizvodnja skupaj z novo grajeno halo B v letu 1964 znašala 45000 t aluminija. Po tem letu instaliranih kapacitet nismo povečali, manjše izboljšave in dodatnih 8 el. celic v hali B je v zadnjih letih prispevalo k povečanju 46000 t.

Od leta 1970 pa vse do 1976 so strokovni delavci razvijali

el. celico s predpečno anodo, vendar so se po določenem času odločili, da se izgradnja anodne mase za proizvodnjo predpečenih blokov opusti, poskusne celice smo ponovno predelali na Söderbergovo anodo ter živeli in delali po starem. V času 20-tih let smo uspeli izgraditi novo livarno, regeneracijo kriolitnih pen in v zadnjih letih proizvodnjo izparilnikov. Ne moremo trditi, da našti objekti niso korak naprej, vseeno pa je glavni problem ob tem ostal odprt.

Po 30-tih letih proizvodnje so delovne naprave zastarele in izrabljene in ni mogoče pričakovati, da bodo vzdržale večno. Razvoj v aluminijški industriji je šel skokovito naprej, mi v TGA pa, kot da tega nismo videli, ali pa se nismo želeli zavedati. Mučna leta v bližnji preteklosti so še pri zelo vestnih delavcih zrušila zaupanje v realizacijo že pred desetimi in več leti začrtanih nujnih ciljev. Nevzdržni, skoraj nečloveški pogoji dela so se iz dneva v dan še slabšali, kar je posledica tudi preokupacije nekaterih vodilnih delavcev, ki so se vrsto let ukvarjali z dokazovanjem pomembnosti posamezne TOZD, posredno pa seveda svoje. Nič jih pri tem ni motilo, da jim skrb za delovne priprave in naprave postaja drugorazredna. Iz leta v leto samo ugotavljamo, da število delavcev, ki so profesionalno oboleli narašča, manj pa smo za preprečevanje tega problema tudi praktično storili. Res je, da velike investicije niso stvar presoje in odločanja posameznika, vsekakor pa nehomogen kolektiv ne daje videza resne-

Čestitkam se je pridružil predsednik skupščine občine Ptuj Franc Tetičkovič

Čestitali so nam tudi pionirji osnovne šole iz Kidričevega

Udeleženci proslave

(Nadaljevanje s 5. strani)

ga upravljalca z družbenimi sredstvi.

Danes, ko delavci in upokojenci tovarne glinice in aluminija praznujemo svoj jubilej, naj bo prelomnica življenja in dela. Vsak pri sebi poskušajmo podrediti lastne interese interesom, ki so skupni vsem, to je, da iz tega kolektiva naredimo tisti pravi kolektiv TGA.

Novo vodstvo, kateremu bo danes DS zaupal in naložil naloge, da nas vodi v uresničitvi zadanih ciljev, a to je, da v posodobljeni proizvodnji aluminija ukinemo proizvodnjo invalidov, da se bodo delavci radi in z veseljem vračali na delo brez strahu, da njihovo zdravje nažira plin, prah, prepih itd.

Združimo vse sile in znanje, katerega v naši DO ne manjka, in dokažimo, da je preteklo obdobje bilo le črna pika, da nam družba vsekakor lahko zaupa in da bodo sredstva, s katerimi bomo upravljali, rodila sadove za socialno varnost nas in naših zanamcev.

Željo, da v naslednjih tridesetih letih proizvedemo naslednja dva milijona ton aluminija, bomo uresničili le s skupnimi močmi, s pomočjo slehernega delavca, ki bo prispeval sorazmeren delež za realizacijo zadanega cilja, predvsem, da proizvedeni aluminij ne bo nosil v svoji vrednosti neprecenljive vrednosti delavčevega zdravja.

Od vodstva DO želimo in zahtevamo, da z vključitvijo nas vseh povede kolektiv v boj in realizacijo zadanih nalog. Ni naključje, da množice sledijo samo dobremu vodstvu in v takem primeru tudi uspeh ne more izostati.

Na koncu še iskrene čestitke vsem delavcem in upokojenim članom kolektiva ob jubileju v imenu DPO, samoupravnih organov in vodstva DO.

Franč Korošec

Predsednik DS TGA Anton Banko

Novo vodstvo in odločitev o nakupu tehnologije

Dan pred praznikom je delavski svet TGA imenoval novo vodstvo delovne organizacije, direktorja sektorja za investicije, projektni svet in odobril osnutek pogodbe za nakup tehnologije za MPPAI.

Obrazložitev pomembne odločitve je podal direktor investicijskega sektorja.

Organizacija dela na projektu MPPAI

V dosednji praksi dela na projektu MPPAI smo se srečevali z mnogimi problemi, ki so bili dostikrat povezani tudi z notranjo neorganiziranostjo. O projektu smo mnogo govorili manj pa delali (razen nekaterih posameznikov).

Očitno in nesporno je dejstvo, da mora izvedba projekta MPPAI dobiti prioritete v delu tega kolektiva, kar pa istočasno pomeni določene spremembe v organiziranosti. Osnove drugačne organiziranosti je treba sprejeti in izvesti takoj, saj ni časa za dolgotrajno prepričevanje posameznikov, ki niso sposobni dojeti bistva problema. Bistveno je, da se organizira ekipa, razdelijo zadolžitve in odgovornosti, hkrati pa omogočijo pogoji za efikasno delo. Enkrat za vselej je potrebno prenehati z nezaupanjem in nepriljubljenostjo dati ljudem, ki so pripravljeni in sposobni prispevati svoj delež k rešitvi tega, za cel kolektiv ključnega problema takšne pristojnosti, ki so potrebne za nemoteno izvajanje nalog.

V nadaljevanju podajam predlog organiziranosti del na projektu MPPAI, pa tudi poimenske razdelitve posameznih aktivnosti. Dosedanje aktivnosti so pokazale, da v okviru obstoječe linijske organiziranosti ni mogoče hitro in kvalitetno izvajanje dodatnih aktivnosti. Nužen je drugačen — projektni pristop.

1. PREDLOG OSNOVNE ORGANIZIRANOSTI PROJEKTNEGA PRISTOPA

Oblikovanje strategije in taktike uresničevanja projekta vodi in izvaja projektni svet projekta MPPAI

Najvažnejše naloge:

- a) oblikovanje strategije in taktike uresničevanja projekta
- b) družbena verifikacija projekta
- c) zagotovitev potrebne energije in surovin
- d) zagotovitev potrebnih finančnih sredstev
- e) izdelava investicijskega programa
- f) fizično izvajanje projekta (faza po pridobitvi gradbenega dovoljenja)

Sestava projekta sveta:

1. predsednik projektnega sveta
2. direktor projekta MPPAI
3. predsednik KPO TGA
4. direktor DO Impol
5. dir. fin. sektorja DO Impol
6. dir. FRS TGA

7. član KPO TGA za ekonomsko področje

8. predsednik SUAL-a

9. dir. kom. sektorja DO Impol

Predsednik projektnega sveta skrbi za koordinirano izvajanje vseh aktivnosti na projektu MPPAI ter usmerja in vodi delo projektnega sveta in ostalih zadolženih. Projektni svet je v odvisnosti od obsega in poteka aktivnosti mogoče razširiti na predlog njegovega predsednika.

Sam projekt je mogoče razdeliti na dve obdobji aktivnosti:

1. aktivnosti do pridobitve gradbenega dovoljenja
2. aktivnosti v času fizične izgradnje.

Tej razdelitvi odgovarja tudi obseg in karakteristika aktivnosti, ki jih je v posameznem obdobju potrebno realizirati, pa tudi razdelitev odgovornosti za njihovo izvajanje.

ad 1)

- za družbeno verifikacijo projekta odgovarja predsednik projektnega sveta
- za naloge iz področja zagotavljanja energije in surovin član KPO za ekonomsko področje
- za zagotovitev finančnih sredstev predsednik KPO TGA
- za naloge v zvezi v vsemi tehnično-tehnološkimi problemi projekta ter za izdelavo investicijskega programa direktor projekta MPPAI

ad 2)

Direktor projekta MPPAI vodi in organizira delo na fizični izgradnji. Na njegov predlog bo imenovana projektna skupina, z zadolžitvami po posameznih podprojekti in aktivnostih.

Izvedba nalog bo zahtevala poleg projektnega sveta, redno, pa tudi občasno sodelovanje večjega števila strokovnih delavcev obeh DO in skupnih služb SOZD Unial.

Zato je potrebno:

- da imata predsednik projektnega sveta in direktor pro-

jekta možnost zadolžiti s konkretnimi nalogami vse, za katere smatra, da so jih sposobni izvesti

— da imajo te zadolžitve prioriteto izvajanja:

za izvajanje te prioritete morajo poleg imenovanih biti odgovorni predvsem njihovi vodje iz dosedanje linijske organizacije;

— angažiranje posameznikov na projektu MPPAI bo nujno zahtevalo drugačno organizacijo dosedanjega dela posameznih služb

— da pomeni vsako odklanjanje, neizvajanje ali zavlačenje dela na projektu težja kršitev delovnih obveznosti; o njej je potrebno obvestiti DS DO TGA (ali DO Impol)

2. PREDLOG SKLEPOV

1. Imenuje se projektni svet v naslednji sestavi in z naslednjimi zadolžitvami:

1. Ivan Gerjovič, dipl. oec. direktor SOZD Unial — predsednik projektnega sveta odgovarja za družbeno verifikacijo projekta, koordinirano izvajanje vseh aktivnosti na projektu, vodenje dela projektnega sveta in ostalih zadolženih
2. Ivan Kodrič, dipl. ing. direktor investicijskega sektorja — direktor projekta MPPAI odgovarja za naloge v zvezi z vsemi tehnično-tehnološkimi problemi projekta, izdelava investicijskega programa ter vodenje in organiziranje dela na fizični izgradnji
3. Danilo Toplek, dipl. oec. predsednik KPO TGA — član odgovarja za zagotovitev finančnih sredstev
4. Janko Bedrač, dipl. oec. član KPO TGA — član odgovarja za naloge iz področja zagotavljanja surovin in energije

Ivan Gerjovič, direktor SOZD Unial je bil imenovan za predsednika projektnega sveta

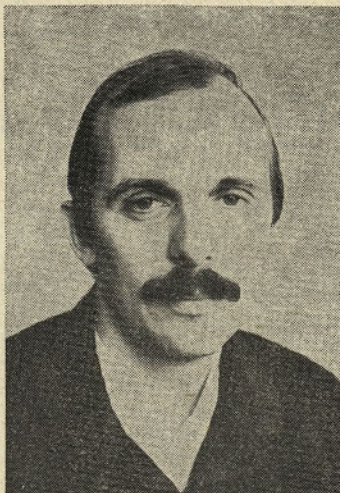

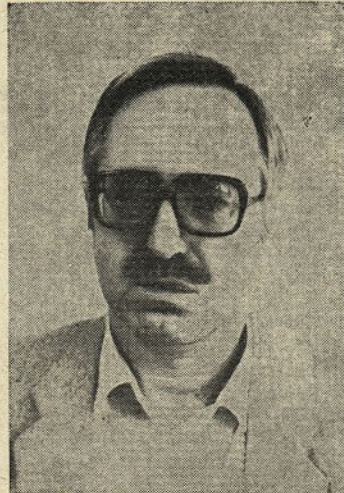
Danilo Toplek, dipl. oec.
predsednik kolegija

Radenko Salemovič, dip. inž.
član kolegija za področje proizvodnje in razvoja

Janko Bedrač, mag. oec.
član kolegija za ekonomsko področje

Viktor Markovič dipl. org.
član kolegija za področje kadrov, samoupravnih in družbenih odnosov in za spremljajoče dejavnosti

5. Črtomir Zdravec, dipl. ing.
direktor DO Impol
— član
odgovarja za zbiranje sredstev s strani združevalcev in devizno bilanco SOZD

6. Vlado Leskovar, dipl. oec.
finančni direktor DO Impol
— član

7. Viktor Maček, dipl. ing.
komercialni direktor DO Impol
— član

8.
direktor FRS TGA
— član
odgovarja za operativno uporabo finančnih sredstev in ustrezno vodenje tekoče finančne politike

9. Mirjam Jan-Blažič, dipl. ing.
direktor TOZD Livarna LZH
Škofja Loka in predsednik SUAL-a
— član
odgovarja za koordinacijo dela z združevalci sredstev v okviru SUAL-a.

2. Dela na projektu MPPAI se bodo izvajala po projektnem pristopu. Sektor za plan in organizacijo, v sodelovanju s službo pravnih in samoupravnih del, izdelava organizacijski predpis, ki bo urejal naloge iz področja oblikovanja projektne skupine, delitve dela, pristojnosti in odgovornosti ter odnose z obstoječo linijsko organizacijo.
Rok: decembra 1984.

3. Tov. Kodrič Ivan, dipl. ing., se imenuje za direktorja projekta MPPAI.

V skladu s povečanim obsegom del in nalog, zahtevnostjo in odgovornostjo dela, mu pripada povečan OD, za razliko med ocenitvijo direktorja investicijskega sektorja in ocenitvijo predsednika KPO TGA.

4. Direktor projekta MPPAI v sodelovanju s predsednikom projektne skupine imenuje projektno skupino, sestavljeno iz delavcev, za katere ocenjuje, da so sposobni izvršiti posamezne zadolžitve.

Sodelovanje v projektni skupini bo trajno ali občasno, odvisno od obsega in zahtevnosti posameznih nalog.

5. Organiziranost in odnose v projektnem svetu bo urejal po-

slovnik dela projektne sveta. Za njegovo izdelavo je zadolžen predsednik projektne sveta.

6. Aktivnosti v zvezi s projektom MPPAI imajo prednost pravico uporabe materialnih, finančnih in kadrovskih potencialov. Za njihovo uporabo odgovarja direktor projekta.

7. Izpolnjevanje nalog na projektu MPPAI ima prioriteto pred rednimi delovnimi zadolžitvami. Vodje posameznih služb odgovarjajo dela, ki bo v okviru obstoječe zasedbe omogočil nemoteno izvajanje rednih nalog.

8. Predsednik projektne sveta je sopodpisnik vseh dokumentacij v zvezi s projektom MPPAI. Ta pristojnost bo natančneje definirana v organizacijskem predpisu.

Uresničitev zasnove modernizacije s ciljem dolgoročne proizvodnje aluminija na lokaciji TGA

je možna le preko nakupa tehnologije. Dolgoročno je možno aluminij proizvajati samo na napravah, ki se odlikujejo z nizko porabo surovin in energije, visoko storilnostjo dela, znosnimi delovnimi pogoji in emisijo v okolje v okviru zakonsko predpisanih mej. Izpolniti je potrebno tudi zahtevo porabnikov aluminija po povečanih količinah. Cilj je dosegljiv z vodenjem elektrolitskega procesa v elektrolitski peči, katere osnovne značilnosti so:

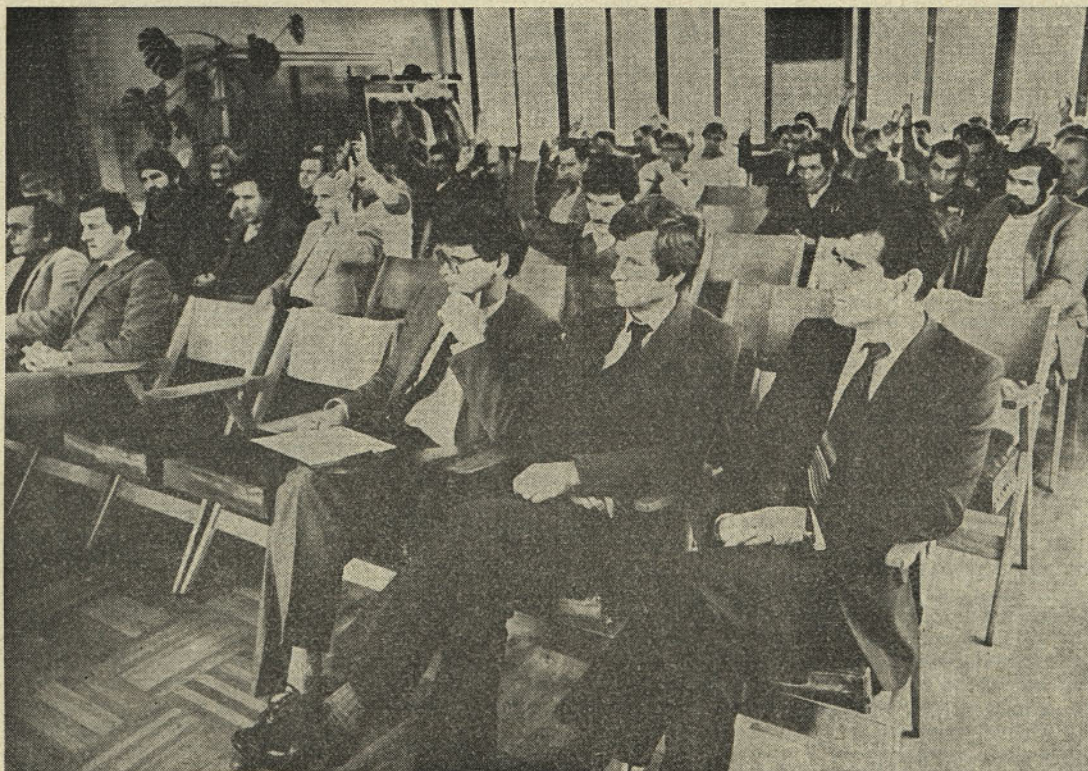
- predpečena anoda
- velika jakost toka
- sredinsko in točkasto doziranje glinice
- procesno vodenje

V TGA nimamo znanja, da bi takšno peč skonstruirali, zato je potrebno znanje kupiti. Na osnovi podrobne analize prispelih ponudb je komisija za izbor daljca tehnologije izbrala francosko firmo Aluminium Pechiney.

Izbor je bil izvršen na osnovi analize stroškov proizvodnje v 15 letnem obdobju. Prihranki pri uporabi Pechiney tehnologije v primerjavi z drugouvrščenim ponudnikom so pokazali razliko, ki nekajkrat presega višino odškodnine. Pravilnost izbora ni vprašljiva. Tudi višina odškodnine, za katero smo se dogovorili v višini 29,5 milj FF, je v primerjavi z drugimi ponudniki, sprejemljiva. Povedati je potrebno tudi, da smo obseg storitev s strani Aluminium Pechiney zmanjšali na najmanjši možni obseg, samo na elektrolizo, medtem, ko bomo spremljajoče funkcije (proizvodnja anodne mase, oblikovanje in hlajenje anod, žganje in zalivanje anod, čiščenje dimnih plinov, usmerjanje električne energije itd.) realizirali z lastnim znanjem v sodelovanju z dobavitelji opreme.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ob imenovanju novega vodstva

Dajalec tehnologije izbran

S podpisom pogodbe o nakupu tehnologije s francosko firmo Aluminium Pechiney (AP) bi moralo biti zaključeno obdobje razvojnih motenj v TGA, vsaj tisti del, ki se nanaša na odgovornost tehničnega kadra. Rogovileži, ki so v preteklosti kazali s prstom na vodstvo, ki nima korajže in znanja za odločitve za dajalca tehnologije, bodo v prihodnosti morali začeti brenkati na drugo struno.

Ne bi smelo biti dvomov, da je odločitev za AP strokovna in pravilna. Prinešena ni na osnovi navdiha ampak podrobnih analiz v katerih smo upoštevali elemente gospodarjenja. Izbrana je tista tehnologija s katero bomo v TGA dolgoročno proizvajali aluminij z najnižjimi proizvodnimi stroški. Pri takšnem pristopu se hitro izkaže, da je odškodnina za nakup tehnologije nepomembna postavka, saj prihranki na normativih surovin in energije, stroški vzdrževanja in investicijskem vložku predstavljajo v času proizvodnje nekajkrat višjo številko.

Razen AP so se za mesta dajalca tehnologije za projekt MPPAI potegovali še Alusuisse iz Švice (AS) Vereinigte Aluminium Werke (VAW) iz ZR Nemčije in Ardal od Sundall Verke (ASV) iz Norveške. Vsebine ponudb po razpisnih pogojih in dodatne informacije, ki smo jih zahtevali, so predstavljali bazo podatkov za delo komisije za odpiranje in vrednotenje ponudb in komisije za izbor dajalca tehnologije. Razen predstavnikov TGA so v komisijah sodelovali še predstavniki Univerze iz Ljubljane, Uniala, Kovinotehne. Po strukturi poklicev je bila komisija sestavljena iz tehnikov, ekonomistov in finančnikov. Vrsta tehnologije je bila

določena že z razpisnimi pogoji, po katerih so prišli v poštev tisti, ki so v stanju ponuditi zaprto peč s predpečno anodo, velikih jakosti toka, s sredinskim prebijanjem in doziranjem glinice, procesnim vodenjem. AP, AS in VAW so ponudili peč jakosti 180 kA, ASV 220 kA. Nazivna specifična poraba enosmerne električne energije je bila pri vseh ponudnikih izpod 13500 kWh/tono aluminija, izkoristek toka izmed 92 %. Pri številkah v zvezi s porabo energije in surovin je bilo potrebno oceniti, ali so ponudniki normativi uresničljivi. Možno je, da nekateri ponujajo več kot zmorejo. V našem primeru se je izkazalo, da so pri teh ponudnikih vgrajene predvsem želje in dosežki bodočega razvojnega dela, da pa peč delajo slabše. Vpogled v verodostojna proizvodna poročila smo imeli pri AP, medtem, ko sta VAW in ASV na našo zahtevo negativno reagirala. AS ima samo poskusne peči, zato se v podrobno preverjanje realnosti ponujenih normativov nismo spuščali. Posebej še zato, ker AS solidne normative na poskusnih pečeh dosega z dragimi konstrukcijskimi rešitvami kot so nizka enodna gostota, nizka gostota toka v tokovodnikih, uporaba dragih katodnih materialov. Razlika med deklariranimi in ocenjenimi normativi je v najslabšem primeru znašala okrog 800 kWh/tono aluminija. Zanimivo je tudi stališče ponudnikov do garantiranih vrednosti. AP dosega npr. v elektrolizah med 12900 in 13300 kWh/tono aluminija, vendar pri garantiranih vrednostih ne pristane na številko izpod 13500 kWh, medtem, ko nekateri prisegajo na nižje številke, čeprav jih v industrijskem merilu še niso dosegli. Problem ocenjenih in garantiranih normativov

smo rešili tako, da smo analizo vrednosti tehnologij izdelali za obe varianti.

Višino investicijskega vložka za ponujene tehnologije smo ocenjevali za elektrolizo na osnovi količinskih podatkov za posamezne elemente peči in enotnih cen. Analiza je pokazala velike razlike med ponudniki. Preračunano na proizvedeno tono so najnižja vlaganja pri AP, največja pri AS. Z ozirom na največjo jakost toka in najnižje število peči za enako proizvodnjo bi bilo pričakovati, da bo investicijski vložek najnižji pri ASV, vendar je analiza pokazala drugače.

Pri analizi stroškov vzdrževanja smo upoštevali stroške obnove katod. Pri AS, ki uporablja pol grafitizirane katodne bloke, smo privzeli daljšo življenjsko dobo peči.

Analiza vrednosti ponujenih tehnologij je dala naslednji vrstni red: AP, VAW, AS, ASV. Ni slučaj, da je AP na čelu razpredelnice, ki smo jo izdelali za naš projekt. Na prvo mesto so ga uvrstili tudi drugi ocenjevalci, ki so ga v številnih primerih izbrali za dajalca tehnologije. Od leta 1978 je AP padel za preko 900.000 ton letnih zmogljivosti, kar ni uspelo nobenemu drugemu na svetu. Ponudniki, ki so konkurirali v TGA, so gradili elektrolize za svoje potrebe ali prišli samo do poskusnih peči.

Ivan Kodrič, direktor investicijskega sektorja, je bil imenovan tudi za direktorja projekta MPPAI

Ko so komisije končale delo vrednotenja ponudb, so se začele aktivnosti na izdelavi pogodbe, ki bi zadovoljevala interese obeh partnerjev. Jasno je, da so ti interesi nasprotni, dodatno pa je potrebno upoštevati še določila zakonoda-

je, ki je pri nas zelo toga in za tujega partnerja velikokrat nerazumljiva. Preden postane pogodba veljavna, mora skozi številne pisarne v Ljubljani in Beogradu, kjer jo ocenjujejo iz različnih vidikov. Del teh postopkov smo opravili že pred podpisom, zato ocenjujemo, da bo postopek registracije hitro končan.

Obseg storitev AP se nanaša samo na elektrolizo, vse ostale funkcije bomo realizirali z dobavitelji opreme. Aktivnosti so v teku, sedanja praksa potrjuje, da smo se pravilno odločili. V kolikor bi se odločili za povečani obseg storitev, bi bila cena v primerjavi s sklenjeno, za približno 50 % večja, kar znese 30 starih milijard dinarjev. Če bi dodali še indirektna stroške povezane z bivanjem tujih strokovnjakov pri nas, bi bile razlike še večje. Pokrivati je potrebno vse potne stroške in stroške bivanja, dodatno pa za vsak koledarski dan plačati več kot znaša mesečni OD diplomiranega inženirja v TGA. Razmejevanje pristojnosti in odgovornosti med AP in TGA, pri čemer smo se trudili, da bi bila določila pogodbe v duhu zakona in interesu TGA, je trajalo več sestankov, kjer so pomembno vlogo igrali izvedenci s področja prava. Dodatno k pogodbi je bilo podpisano pismo, v katerem se AP obvezuje, da bo pomagal pri rekonstrukciji glinice na zahtevano kvaliteto. Trudili smo se tudi, da bi se dogovorili za sprejemljivo ceno za tehnično pomoč po prenehanju veljavnosti pogodbe in za 2. fazo izgradnje. Ocenili smo, da pogoji niso sprejemljivi, zato do sporazuma ni prišlo. AP je pristal, da bo še pred registracijo pogodbe dobavil tisti del dokumentacije, ki jo potrebujemo za izdelavo gradbenih projektov.

Na banki Paribas smo vodili razgovore o možnostih kreditiranja za nakup tehnologije in opreme. Zaključek je, da je banka pripravljena pod relativno ugodnimi pogoji kreditirati tehnologijo in opremo, ki bo dobavljena iz Francije.

Priti do cilja pomeni sprejemati odločitve. Ena pomembnih je sprejeta, tiste, ki še niso, pripravljamo. V maju prihodnjega leta bomo predložili investicijski program s predlogom uresničljivih virov financiranja. Ne bi smeli pozabiti, da to ni naloga nekaj posameznikov, ampak vseh delavcev TGA. Usmerjajmo energijo v boljše delo v svojih sredinah! To pomeni za MPPAI več kot nikoli dorečene razprave o vrednosti del oz. nalog.

Kodrič Ivan, dipl. ing.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Nakup tehnologije predstavlja kritično aktivnost pri realizaciji projekta. Aktivnost je kasni, vendar zamuda ne bo povzročila kasnitev izdelave investicijskega programa, ker bo takoj po podpisu stekel tok potrebnih informacij, kljub temu, da do registracije pogodbe in vplačila 1. obroka pogodbe pravno formalno ne bo veljavna.

Na koncu je potrebno odgovoriti tudi na vprašanje v zvezi z odgovornostjo za predlagano odločitev. V osnovi je potrebno vedeti, da realizacija vsake naloge zahteva odločitve. Če se ozremo leta nazaj, potem ugotavljamo, da odločitve niso bile sprejete. Posledično projekt ni mogel napredovati. Če pogledamo v prihodnost, je dolgoročni obstoj za-

gotovljen samo z nakupom in izgradnjo elektrolize na osnovah sodobne tehnologije, vse ostalo je samo životačenje na kratki rok. Znesek za odškodnino za nakup tehnologije agonije TGA ne bo podaljšal. Lahko jo skrajša za nekaj mesecev ali pa zagotovi proizvodnjo za nadaljnjih 30 let. V nobenem primeru odločitev ni napačna. Na predlog poslovnih delavcev jo sprejemajo delavci, TGA, Impola in vsi tisti, ki so s podpisom SaS o združenju sredstev spoznali, da je njihova usoda povezana z usodo TGA.

Odgovorni delavci v republiki so z odločitvijo seznanjeni. Njihovo stališče je jasno in kratko: — odgovornost prevzemate sami — korajžo naprej.

Kodrič Ivan, dipl. ing.

Kako smo poslovali

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu oktobru. Kolona indeksi v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta ter odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z letnim planom poslovanja 1984.

TABELA I: DINAMIKA POSLOVANJA — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Plan poslovanja		DOSEŽENO				INDEKSI			
				1983		1984		1984/83		1984	
		X.	I.-X.	X.	I.-X.	X.	I.-X.	7:5	8:6	7:3	8:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat — Al2O3	t	9.765	91.745	9.022	86.514	9.282	89.816	103	104	95	98
Od tega: predelava Al2O3	t	455	4.185	740	5.224	684	4.060	92	78	154	97
Kalcinir. gl. — red. proizv.	t	8.742	86.001	7.817	82.493	8.760	84.364	112	102	100	98
— predelava	t	84	834	—	—	—	27	—	—	—	3
Prod. hidrat Al2O3 — predel.	t	388	3.325	740	5.133	684	4.033	92	79	202	121
— predelava	t	—	—	12	34	12	80	100	235	—	—
Skupaj (kalc. gl. + prod. hydr.)	t	9.164	90.160	8.569	87.660	9.456	88.504	110	101	103	98
Raztopljeno vodno steklo	t	917	9.026	800	5.210	1.258	7.683	157	147	137	85
Zeolit A — suhi	t	305	3.000	124	995	275	1.205	222	121	90	40
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektrolit. Al — hala A	t	1.754	17.255	1.757	17.378	1.799	17.624	102	101	103	102
Elektrolit. Al — hala B	t	2.067	20.335	2.137	21.021	2.060	20.489	96	97	100	101
Elektrolit. Al — hala B6P	t	61	605	—	—	93	425	—	—	152	70
Skupaj: A + B + B6P	t	3.882	38.195	3.894	38.399	3.952	38.538	101	100	102	101
Anodna masa	t	855	21.551	917	21.105	1.811	21.097	197	100	212	98
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al formati	t	973	9.541	1.723	17.612	1.976	15.722	115	89	203	165
Al formati za izpiralce	t	204	1.999	128	1.108	—	1.247	—	113	—	62
Al žica	t	445	4.368	539	5.386	8	2.760	—	51	—	63
Al trak za prodajo	t	475	4.656	57	2.109	410	3.932	—	186	86	84
Al trak za ipiralce	t	—	—	—	—	197	725	—	—	—	—
Al trak — za rond. TGA	t	340	3.332	314	1.458	62	2.487	20	167	18	75
— za rond. IMPOL	t	101	999	—	—	—	—	—	—	—	—
Rondelice TGA	t	170	1.666	194	642	24	1.180	12	184	14	71
Rondelice IMPOL	t	51	499	—	—	—	—	—	—	—	—
Izporilci	t	102	1.000	100	247	90	961	90	389	88	96
Al Zlitine — gnetne	t	955	9.372	802	6.867	740	6.914	92	101	77	74
— livarske	t	744	7.288	680	4.888	282	6.309	41	129	38	87
Predzlitine — last. poraba	t	107	1.052	76	937	96	902	126	96	90	86
— za prodajo	t	—	—	—	39	27	64	—	164	—	—
Drogi za kline in stikala	t	10	95	4	56	4	147	100	263	40	155
Tokovodniki	t	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
LIVARNA SKUPAJ: od tega	t	4.677	45.867	4.504	41.377	3.900	43.354	87	105	83	95
Blagovna proizvodnja	t	3.966	38.890	3.981	37.790	3.541	37.842	90	100	89	97
Pretapljanje Al	t	595	5.830	188	4.104	517	3.076	275	75	87	53
Livar. zlit. iz predelave	t	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—

TOZD Tovarna glinice

Proizvodnja Al hidrata Al2O3 v mesecu oktobru znaša 9.282 ton Al hidrata, kar je 483 ton oz. 5 % manj kot smo načrtovali, medtem ko znaša proizvodnja v obdobju I—X 89.816 ton Al hidrata, od tega predelava Al2O3 4.060 ton, količinsko ni dosežena načrtovana proizvodnja za 1.929 ton oz. 2 %, medtem ko smo proizvodnjo v enakem obdobju preteklega leta presegli za 3.302 ton oz. 4 %.

Proizvodnja kalcinirane glinice v mesecu oktobru znaša 8.760 ton, medtem ko znaša prodaja Al2O3 696 ton, kar je skupaj 9.456 ton in presega planirano proizvodnjo za 292 ton oz. 3 %. V obdobju I—X znaša proizvodnja kalcinirane glinice in prodane hidrata 88.504 ton in zaostaja za planom za 1.656 ton oz. 2 %, proizvodnjo v enakem obdobju preteklega leta pa presega za 844 ton oz. 1 %.

Iz tabele II je razvidno, da smo pri proizvodnji Al hidrata Al2O3 v obdobju I—X presegli porabo Al hidrata za 1 %, pare za 4 %, žganega apna za 5 % in električne energije za 2 % glede na planirano porabo surovin.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo v obdobju I—X presegli porabo toplotne energije za 9 %, manjša pa je bila poraba Al fluorida za 73 % in električne energije za 1 % glede na planirano porabo surovin. Proizvodnja raztopljenega vodnega stekla v mesecu oktobru znaša 1.258 ton,

kar je za 341 ton oz. 37 % več kot smo planirali, kumulativna proizvodnja pa znaša 7.683 ton in je za 1.343 ton oz. 15 % manjša od planirane ter za 2.473 ton večja kot v enakem obdobju preteklega leta (indeks 147).

Proizvodnja zeolita A — suhega v mesecu oktobru znaša 275 ton, kumulativna proizvodnja pa znaša 1.205 ton in ne dosega plana za 60 %.

TOZD Proizvodnja aluminija

V mesecu oktobru znaša proizvodnja elektrolitskega Al v hali A 1.799 ton, kar je 45 ton oz. 3 % več kot smo načrtovali, medtem ko znaša kumulativna proizvodnja 17.624 ton elektr. Al in presega plan za 369 ton oz. 2 %, lanskoletno 10-mesečno proizvodnjo pa za 246 ton oz. 1 %.

Proizvodnja v hali B znaša 2.060 ton elektrolitskega Al in sto odstotno dosega plan, proizvodnja v obdobju I—X pa znaša 20.489 ton el. Al ter presega plan za 154 ton oz. 1 %, proizvodnje v enakem lanskem obdobju pa ne dosega za 3 %. Proizvodnja poskusnih peči v hali B znaša 93 ton elektrolitskega Al ter presega plan za 32 %, medtem ko znaša kumulativna proizvodnja 425 ton in ne dosega plana za 180 ton oz. 30 %.

Skupna oktobrska proizvodnja v hali A, hali B in B6P znaša 3.952 ton elektrolitskega Al in za 2 % presega plan, medtem ko znaša kumulativna proizvodnja 38.538 ton el. Al in presega planirano količino za 343 ton oz.

II. Pregled porabljenih najvažnejših surovin na enoto proizvoda

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Plan 1984	DOSEŽENO		INDEKSI	
			X.	I.-X.	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al2O3						
— boksit	t	* 2,600	2,669	2,472	105	95
— Na hidroksid	t	* 0,11336	0,123	0,114	109	101
— para	t	4,450	4,421	4,619	99	104
— žgano apno	t	0,0405	0,01554	0,04245	38	105
— el. energija	kWh	350,918	362,941	359,667	103	102
Kalcinirana glinica						
— toplotna energija	GJ	5,094	5,589	5,584	110	109
— para	t	0,04203	0,04201	0,04203	100	100
— Al fluorid	t	0,0004	0,000114	0,000109	29	27
— el. energija	kWh	30,997	27,796	30,580	90	99
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolitski Al — hala A						
— glinica	t	1,920	1,920063	1,919941	100	100
— anodna masa	t	0,580	0,581403	0,564205	100	97
— kriolit	t	0,030	0,022507	0,027061	75	90
— Al fluorid	t	0,040	0,037762	0,036963	94	92
— el. energija	kWh	17,971	17,486	17,682	97	98
Elektrolitski Al — hala B						
— glinica	t	1,920	1,919819	1,919983	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,596332	0,565850	105	99
— kriolit	t	0,030	0,033396	0,028713	111	96
— Al fluorid	t	0,040	0,040410	0,037786	101	94
— el. energija	kWh	17,537	17,297	17,451	99	100
Elektrolitski Al — hala B6P						
— glinica	t	1,920	1,918000	1,917802	100	100
— anodni bloki	t	0,600	0,579279	0,664438	97	111
— kriolit	t	0,030	0,043101	0,042304	144	141
— Al fluorid	t	0,040	0,048488	0,027262	121	68
— el. energija	kWh	16,979	16,554	—	97	—
Anodna masa						
— petrokok	t	0,67165	0,64664	0,64456	96	96
— katranska smola	t	0,338015	0,363386	0,34202	108	101
— mazut	t	0,0055	0,00298	0,002633	54	48
— el. energija	kWh	150	153	139	102	93

* programiran normativ

(Nadaljevanje na 16. strani)

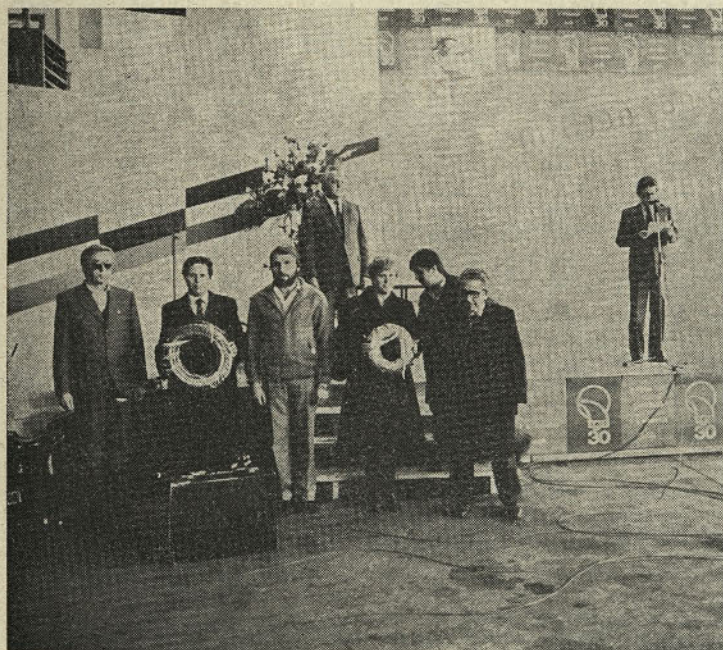
Utriniki s praznovanja

Scena

Srečanje jubilarov

Delegaciji za položitev vencev pred spomenika Borisa Kidriča

Jubilanti

30 let proizvodnje — milijon ton aluminija

SREBRNI ZNAK so dobili:

TOZD Tovarna glinice

Lovrenko Martin, Segula Alojz, Zemljič Stanko, Žerak Anton, Markovič Jožica, Bratec Franc, Gornik Andrej, Kovačec Vinko

TOZD Proizvodnja aluminija

Urlep Štefan, Lozinšek Mirko, Krumpak Alojz, Breg Stanko, Lenart Stanislav, Zver Vinko, Kosar Franc, Bogoša Stanislav, Erbus Franc, Terbuc Franjo, Arnuga Stanko, Predikaka Vladimir.

TOZD Predelava aluminija

Rozman Stanko, Šef Ivan, Mesarič Ivan, Serdinšek Štefan, Topolovec Rajko, Delovna skupina obrata izparilcev.

TOZD Vzdrževanje

Skupina mizarjev, Dasko Hinko, Šipoš Aleksander, Bedrač Ludvik, Spolenak Jakob, Smolonger Jože, Frank Rudi, Lončarič Stevo, Lozinšek Hinko, Čelan Anton.

TOZD Promet

Mesarič Janez, Zagoršek Josip, Kmetec Jože, Fijavž Silvo,

TOZD LLBK

Zibret Franc, Robek Mihael, Šoba Albert, Frol Ana, Novak Ida, Škalički Joža

TOZD KK

Primc Marjan, Stiplovšek Vida

DSSS

Korošec Franc, Kmetec Kati, Javernik Franc, Valentan Ferdo, Heric Zoran, Murko Marija, Žnidar Jože, Mesarič Alojzija.

Srebrni znak je dobil tudi Franc Javernik

Franc Emeršič je v tovarni že več kot 30 let.

K 30-letnemu jubileju so nam čestitali

Marjan Orožen, predsednik republiškega sveta ZSS

Poslovna skupnost proizvajalcev in predelovalcev boksita, glinice in aluminija Jugoslavije

Vlada Stanković, »Duro Salaj« Niš

Milan Knežević, predsednik komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Zomer Janez, direktor DO Kmetijska industrija Kamnik Stajič, »Duro Salaj« Niš

Merkur Kranj — TOZD Univerzal Jesenice

Slavko Soršak, predsednik skupščine mesta Maribor

Delovni ljudje rudnika boksita Nikšič

Kombinat Lukavac

Metod, Rotar, predsednik poslovnega odbora LB ZB Ljubljana

Lipovaca, Popovača (Jurjevič) PAP — TOZD Razvojni inženiring

Vinko Hafner, predsednik skupščine SRS

Delovni ljudje tovarne glinice Mostar

Kolektiv DO Agrostorj Ljubljana

Kolektiv Rama, Dekani pri Kopru

Mazera Ivan, predsednik sveta skupščine KS Kidričevo

Tovarna izolacijskega materiala Laško

generalni direktor EGS Krajnik Milan

nekdanji direktor TGA Franjo Gnilšek

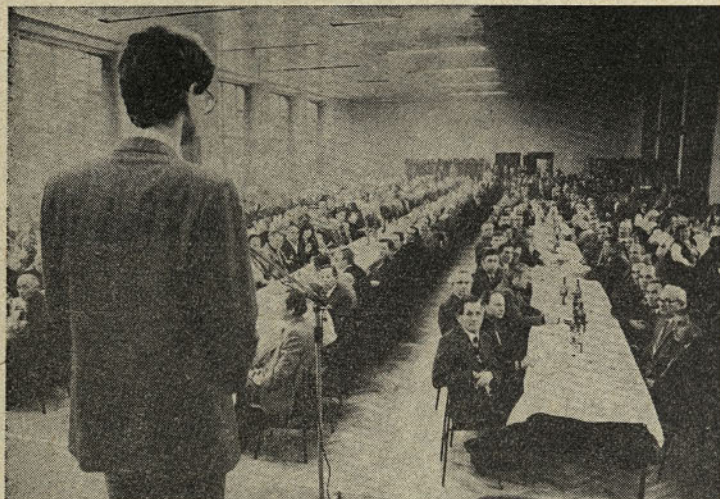
Jubilantke iz tozda Kontrola kvalitete

Milijon ton
aluminija v
tridesetih letih

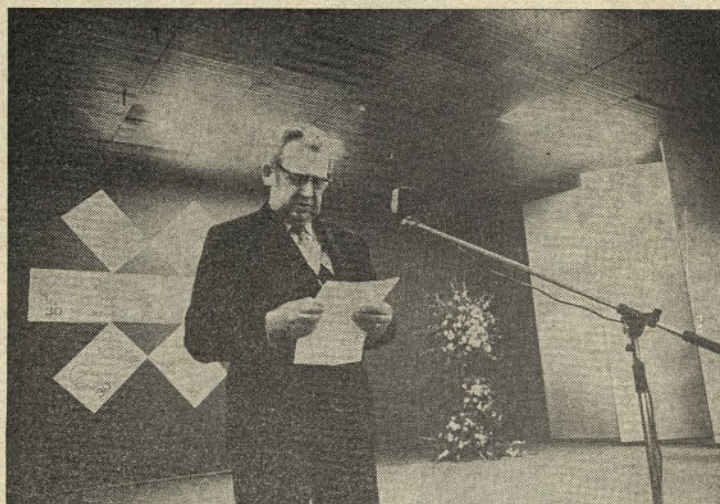
Franc Korošec, predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata med pozdravnim govorom.

Srečanje upokojencev

Pozdrav upokojencem

Upokojence je nagovoril tudi predsednik Društva upokojencev Kidričevo Rudi Majcen

Srečanja so se udeležili skoraj vsi naši upokojenci

Tradicionalnega srečanja upokojencev se je letos udeležilo rekordno število naših nekdanjih delavcev.

Udeležence sta pozdravila predsednik kolegija in predsednik sindikata ter orisala sedanji in bodoči trenutek našega delovnega kolektiva.

V kulturnem programu so nastopili člani KUD Študent iz Maribora in ženski pevski zbor upokojenk iz Kidričevega.

Po programu sta upokojence zabavala s svojim programom zakonca iz Apač.

Športna srečanja ob našem jubileju

Tudi športniki naše delovne organizacije smo dostojno proslavili trideseto obletnico delovanja TGA. Priredili smo športna tekmovanja v disciplinah, za katere imamo v našem kraju pogoje. Odziv na športnih srečanjih je bil presenetljivo velik, kar je prijetno presenečenje. Samo v nogometu in v kegljanju, na primer, je sodelovalo okrog 150 tekmovalcev. Ta številka je za tak kolektiv kot je naš zelo velika in kaže na povečan interes delavcev po tovrstnem udejstvovanju izven delovnega časa. Tudi v ostalih disciplinah je bila udeležba solidna, čeprav bi bil lahko odziv

v delovnem kolektivu z 2500 člani še večji. Sicer pa je udeležba odraz priljubljenosti posamezne športne panoge in ta trenutek si pač moramo priznati, da sta nogomet in kegljanje v naši delovni organizaciji najbolj priljubljena in s tem tudi najmnogičnejša.

Tekmovanja so se odvijala prva dva tedna v novembru na terenih v Kidričevem, na Ptuj in v Prepoljah, doseženi pa so bili naslednji rezultati:

KEGLJANJE EKIPNO:

1. DSSS
2. VZDRŽEVANJE
3. GLINICA

KEGLJANJE ŽENSKO:

1. Skaza Angela
2. Artenjak Nežika
3. Mesarič Majda

KEGLJANJE MOŠKI:

1. Šeruga Alojz
2. Špehonja Ludvik
3. Furjan Vjekoslav

Prve tri ekipe so prejele kompletne kolajn, prve tri ženske in prvi trije moški pa so prejeli pokale v trajno last.

TENIS:

1. Jabločnik Maks
2. Podkrižnik Aleksander
3. Bogdan Rudi

Prvi trije so prejeli kolajne.

NAMIZNI TENIS EKIPNO:

1. DSSS
2. VZDRŽEVANJE
3. AVTOMACIJA

Prve tri ekipe so prejele kompletne kolajn.

Najboljši posameznik je bil Špehonja Ludvik, ki ni zabeležil nobenega poraza. Prejel je zlato kolajno.

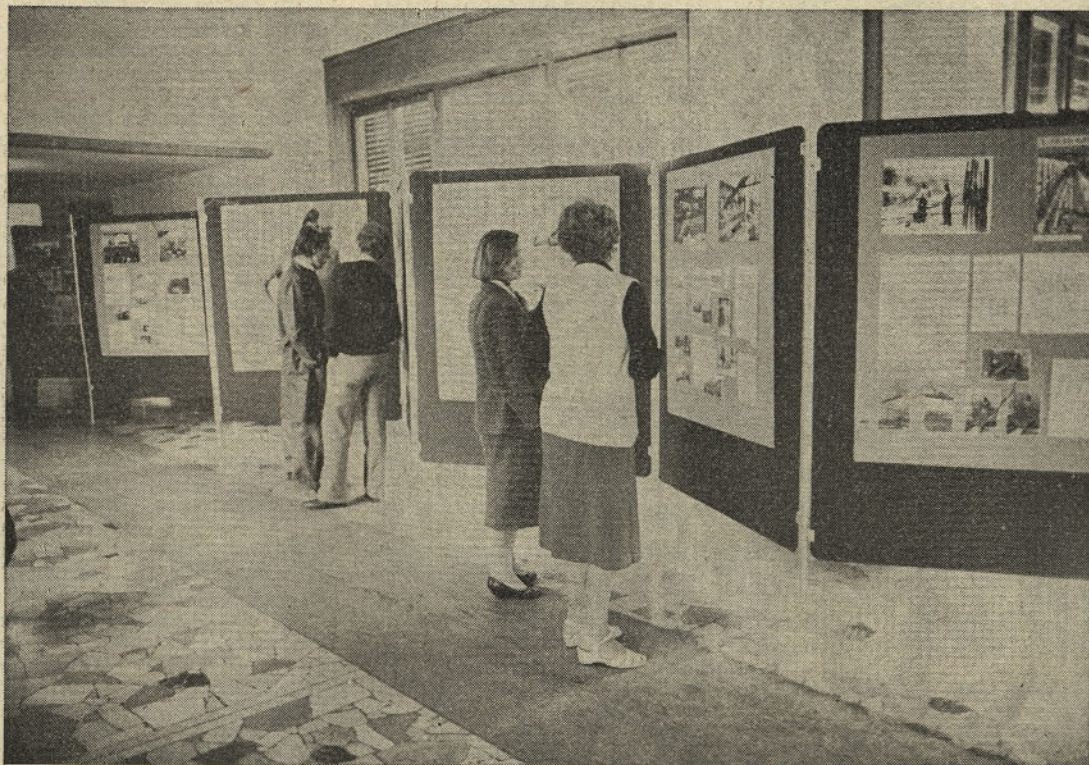
PIKADO:

1. Lampret Majda
2. Artenjak Nežika
3. Skaza Angela
3. Panzalović Anka

Najuspešnejše tri so dobile kolajne.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Ob jubileju dve razstavi

Naših 30 let v besedi in sliki

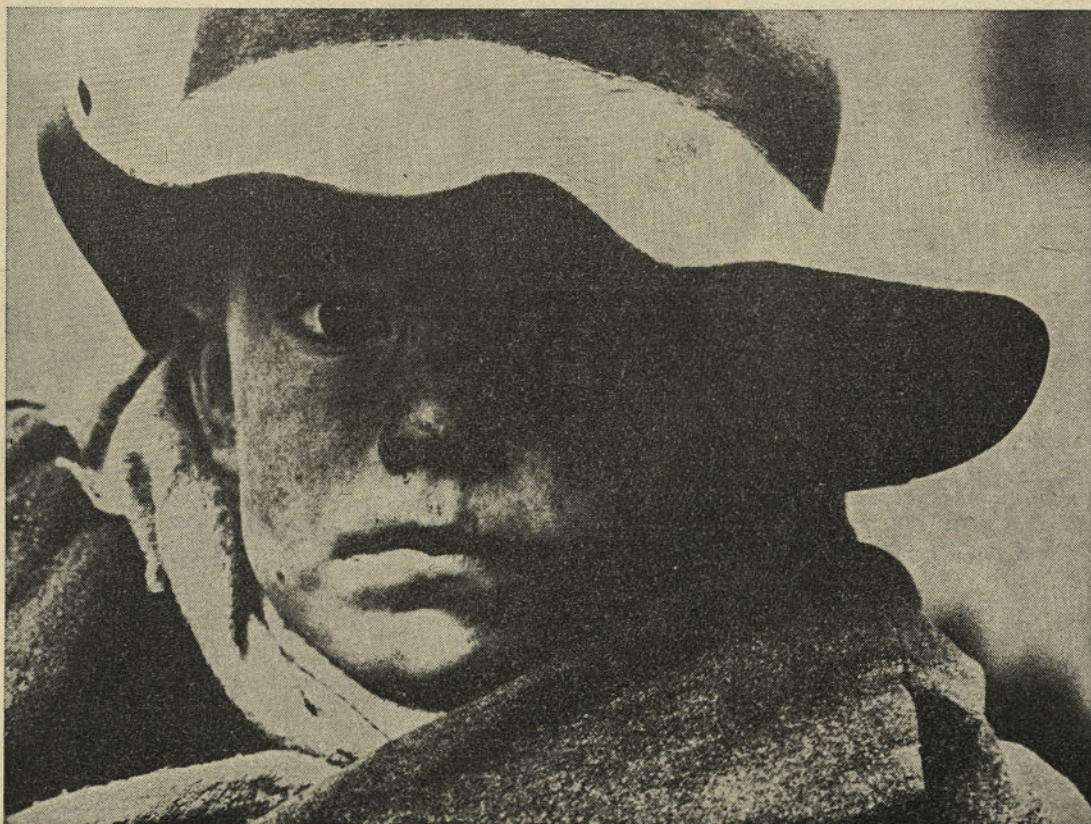
30 let fotografije Stojana Kerblerja

Stojan Kerbler je naš človek, TGA-jevec, med nami živi in dela. Zdi se nam, da ga dobro poznamo, da o njem veliko vemo. Z njegovimi fotogra-

fijami se srečujemo v tovarniškem glasilu ALUMINIJ, njegove fotografije so nas nekaj let spremljale s stenskih koledarjev, njegove razstave

smo imeli priložnost videti tudi že tu — v prostorih naše tovarne. Že na prvi pogled veliko, toda to je le drobec njegovega izjemno bogatega in

Stojan Kerbler: Sam, 1966

uspešnega ustvarjalnega opusa.

Naj vam o njem napišem le nekaj skopih statističnih podatkov:

Od leta 1960 do leta 1982 je razstavljal na 587 domačih razstavah v 124 krajih Jugoslavije in na 645 mednarodnih razstavah v 50 državah. Prejel je 462 nagrad, od tega 105 na mednarodnih razstavah. Letno je tako v povprečju sodeloval na 53 skupinskih razstavah in dobil 20 nagrad. Imel je 54 samostojnih razstav v Jugoslaviji, Bolgariji, Poljski, ZDA, Avstriji, ZR Nemčiji, Španiji in Angliji.

Njegove fotografije so bile objavljene v 230 razstavnih katalogih v Jugoslaviji in v 130 razstavnih katalogih po vsem svetu, v Foto kinu reviji 1960—1982 ter v mnogih tujih fotografskih revijah. Bil je član ali selektor v 52 žirijah.

Leta 1960 je začel zbirati fotografsko literaturo in dokumentacijo. Zgodaj se je odločil, da bo tekstovni in slikovni material zbral in razporejal po avtorjih in nekaj najvažnejših klubih. Tako ima danes že obsežno uporabno dokumentacijo o slovenskih in jugoslovanskih fotografijah oziroma o jugoslovanski fotografiji nasploh. Postal je stalni sodelavec Kabineta slovenske fotografije. Z dokumentacijo in nasveti pomaga tudi študentom fotografije oziroma umetnostne zgodovine pri izdelavi seminarskih nalog oziroma diplomskih nalog. Od ustanovitve leta 1976 je mentor Fotosekcije pri Svobodi Ptuj.

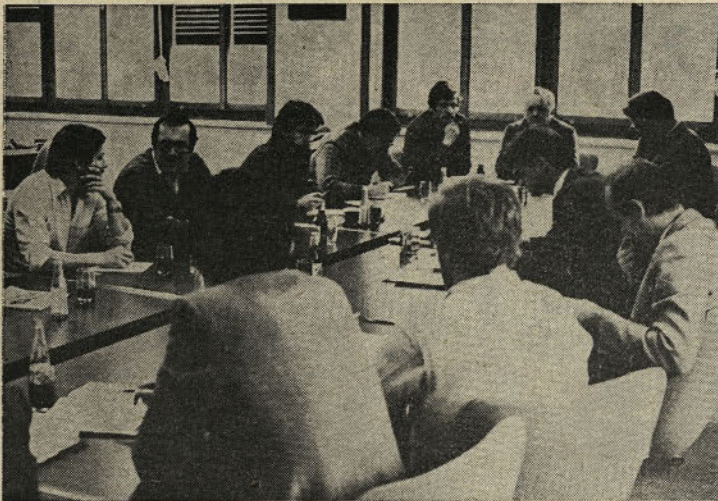
Te številke o razstavah, nagradah, državah, so se v zadnjih dveh letih še povečale. Stojan Kerbler ustvarja naprej.

Toda niso le številke o fotografijah, razstavah, nagradah — tisto, zaradi česar cenimo našega Stojana Kerblerja. Nekako samoumevno se nam zdi, da dosega uspehe. Kar navadili smo se vesti, da dobiva nagrade in priznanja.

Njegove fotografije — nam znan, domač svet, ki nam je drag, je tisto, zaradi česar ga cenimo. Hvaležni smo mu za obraze, prizore, dogodke, ki jih s svojimi fotografijami ohranja tako, kot smo jih poznali, se jih spominjamo, pa jih zaradi drugačnega načina življenja le še redko srečamo in podoživimo.

Mojster fotografije Stojan Kerbler ustvarja že 30 let. Da bi tudi vnaprej razveseljeval ljubitelje svoje fotografije, mu želimo!

Andi Podbreznik

Tiskovna konferenca v TGA

TISKOVNA KONFERENCA V TGA

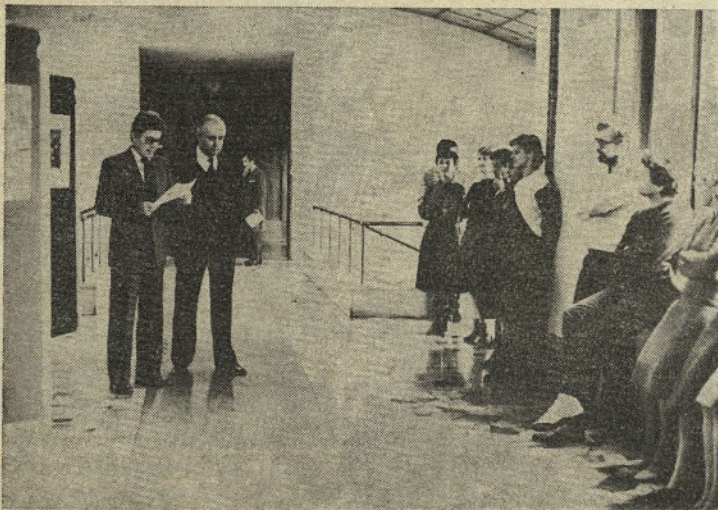
V okviru priprav na 30. obletnico proizvodnje TGA Kidričevo smo 15. 11. 1984 povabili v našo delovno organizacijo predstavnike sredstev javnega obveščanja v Sloveniji. Povabilu so se odzvali novinarji Dela, Večera, Dnevnika, Radio Ljubljana, Radio Tednik.

Na sestanku smo predstavili zgodovino poslovanja TGA, kjer smo posebej izpostavili podatek, da v celotni zgodovini nismo poslovali z izgubo.

V drugem delu konference je beseda tekla predvsem o sedanjem poslovanju in MPPAI.

Novinarjem smo predstavili novo vodstvo delovne organizacije. V omenjenih sredstvih javnega obveščanja so bili ob našem prazniku tudi objavljeni članki oz. pripravljene oddaje, ki so ustrezno predstavile našo delovno organizacijo.

Božo GLAZER

Ob otvoritvi fotografij Stojana Kerblerja

Foto: Srdan Mohorič

(Nadaljevanje z 12. strani)

SAH:

1. Škarja Jure
2. Krnjič Ivan
3. Fridl Karel

Prvi trije so dobili kolajne.

STRELJANJE ŽENSKÉ:

1. Kokot Silva
2. Pšajd Albina
3. Kosi Lidija

STRELJANJE MOŠKI:

1. Lazar Miran
2. Pšajd Ludvik
3. Šimenko Edi

Najboljši tekmovalci in tekmovalke so prejeli kolajne.

NOGOMET:

1. VZDRŽEVANJE II.
2. PREDELAVA

3. VZDRŽEVANJE ALUM.

Prve tri ekipe so prejele pokale v trajno last.

Čestitamo naši kegljaški ekipi, ki je pred nedavnim, na občinskem prvenstvu dosegla odlične rezultate.

Med 26 ekipami so naši v sestavi: Colnarič, Špehonja, Kokol in Šeruga dosegli **prvo mesto**.

Med enajstimi ekipami žensk je naša, v sestavi: Artenjak, Skaza, Mesarič, dosegla **četrto mesto**.

Med posameznicami, bilo jih je 34, se je naša Nežika Artenjak uvrstila na odlično **drugo mesto**.

30 let v TGA

Čisto slučajno sem izbrala imena, ne da bi vedela, kdo so in kaj, razen tega, da že 30 let dan za dnem delajo v TGA. Bili so tukaj, ko se je začela zgodovina giganta na Dravskem polju, šli so skozi lepa pa tudi burna leta TGA in si danes, morda bolj kot kdajkoli prej, želijo, da bi se končno nekaj zgodilo (MPPAI). Ne zaradi sebe, poudarjajo, mladi morajo imeti kruha in zagotovljen obstoj.

Pa se sprehodimo skozi tozde in začnimo pri ženskah, ki sem jih nameravala obiskati že velikokrat. Posebno sem se jih spomnila, kadar sem šla tam mimo okna z ventilatorjem, ker tako čudno toplo zapihajo in potem žgečljivo začutiš vonj po pralnem prašku. Nikoli mi ni bilo dovolj jasno, kaj naj vprašam. Tokrat pa ni bilo izbire, med njimi so tudi jubilarke. Stopila sem v ta prostor, prekrit z betonom, ki je bil namenjen slačilnici, ne pa šivalnici in za skladovnico opranih oblek in perila, odkrila dve tridesetletnici — po stažu seveda, po letih pa nekoliko več — **Slavico Huzjan** in **Angelco Primožič**.

Zelo mladi sta prišli v tovarno. Bili sta sicer brez poklica, a slutili sta, da je bolje delati v tovarni, kakor hoditi na polje. So se jima pričakovanja izpolnila, sta zadovoljni? Do neke mere že, a še vse preveč je tistih če, če bi bilo...

Slavica: »Prideš, ustvariš si družino, navadiš se na okolje in kaj hočeš, ostaneš.«

V teh dolgih letih, ki so prehitro minila, je bila čistilka, čajarka, delala je v pralnici (7 let), likalnici (13 let), zdaj pa že pet let šiva.

Vsak ima svoje delo rad, posebno, če ob njem dosega uspehe in tudi napreduje. Tukaj to skoraj ni mogoče — možnosti napredovanja ni.

Slavica: »Delo je slabo ovrednoteno in vedno si nekje pri repu«. Spomni se nazaj na leta, ko so se morale pošteno potruditi, da so si izbojevale PKV. »V center smo hodile na izobraževanje«, pove Slavica.

Sredi enoličnosti pa volje do dela ni izgubila nikoli, le želi si, da bi se spremenilo na bolje tudi pericam, likaricam in šiviljam.

Skoraj enako pot je šla tudi tovarničica Angelca. Iz Majšperka, kjer je delala le kratek čas, je prišla v aluminij, nato glinico, delala je v čajni kuhinji, bifeju, nekaj časa celo v izmeni in šele kasneje je prišla v pralnico oz. likalnico.

»Veliko je bilo odpovedovanja. Otroci so bili majhni in

ravno takrat se mi je zgodilo največ krivic.« Razloži mi za deva s stanovanjem in zamahne z roko, kakor, da hoče odgnati te črne misli. »Bilo jih je več, pa kaj bi pogrevala. Vedno sem delala z voljo, zato nisem imela pri predpostavljanih nikoli problemov.«

Potem smo kot ženske poklepetale še o marsičem in ugotovila sem, da se bom tja še morala vrniti in si za resen pogovor vzeti več časa. Obe sta bili sicer videti zadovoljni, predvsem zato, ker sta ob majhnih plačah in z veliko odpovedovanja vendarle veliko dosegli. Urejen in prijeten dom pomeni vsaki ženski veliko. Slavica in Angelca to imata. Otroci so že zdavnaj pri kruhu. Pri eni stoji hiška v Halozah, druga ima hišo v Njivercah. Vrt in sadovnjak, pa rože (pri Angelci tulipani) in kup veselja z vnučki, vse to so stvari, za katere bi se splačalo iti še enkrat skozi trideset let, pa čeprav z delom na betonskih tleh.

V tozdu Promet se srečava z **Janezom Verlakom**, ki je prišel v TGA 1954. leta. Pred tem je delal nekaj časa tudi v Šoštanj, a ker je bil doma iz Stojncev, je rade volje službo zamenjal.

»Blizje je bilo, to pa je pomembno, posebno takrat, ko si človek ustvari družino. Spomini so lepi. V teh letih nisem niti enkrat samkrat obžaloval. Krivic nisem občutil, vsaj velikih ne, ki bi bolele. Vedno sem se dobro razumel s sodelavci, tudi, ko sem bil mlad. Kaj pijača in plavi, še na kraj pameti mi ni prišlo«. S ponosom pove, da ne pozna disciplinske. Z redom ni bil nikoli skregan, tudi v skupini so se dobro razumeli in se še danes. Mladi imajo sicer drugačne navade, a so se že prilagodili drug drugemu.

V začetku se je godilo vedno kaj novega. »Ni nam bilo slabo«, pove, zato ga morda moti stalno obljubljanje in dogovarjanje. Všeč mu je skrb za delavca. Sam se redno udeležuje aktivne rekreacije. Nazadnje je bil v Ptujskih toplicah.

Med ventili in črpalkami ter glasnim razbijanjem sem si utrla pot v delavnico, kjer sem za nekaj besed poprosila **Maksa Korpiča** — tridesetletnika, ki je skoraj ves čas, odkar je v TGA, prav v tej delavnici. Skoraj nič se ni spremenilo v teh letih, mi pove, ko gledam stare, res zelo stare omare za orodje in skušam odkriti kaj novega. Zaman, razen lepotic na steni, ki so s koledarjev novejšega datuma.

Seveda v prostor ob delavnici, majhno sobico, ki je bila

nekoč ambulanta. Potem se tovariš Maks v spominski vrne za več kot 30 let in začne svojo pripoved.

»Bil sem učenec šole v Kidričevem, kjer sem se od 1949 do 1952 izučil za strojnega ključavničarja.«

Teorija in praksa sta se prepletali. Pouk je bil od sedme do enajste ure, nato kosilo, nekaj prostega in od enih dalje delo v tovarni. Največ v montaži v glinici. Potem je prišla na vrsto služba domovini, zatem pa zopet redno delo v glinici. Žal je bilo izmensko in komaj je čakal, da pride kam drugam. Po treh letih se mu je želja uresničila in prišel je v vzdrževanje — v delavnico, kjer je še danes.

»Delo mi je všeč. Tega sem se naučil. Končno pa ni bilo niti možnosti, da bi šel kam drugam. Dolgo sem že v določeni sredini. Morda se imam zahvaliti tudi temu, da smo res homogena skupina, prijatelji. Vsi smo želeli, da bi se tudi ta delavnica posodobila. Kolikokrat je bila že v planu, čisto prepričani smo bili, da jo že imamo, potem pa zopet nič. Trideset let isto. Veliko bi nam pomenilo. Odpadlo bi veliko res težkega fizičnega dela (dvigovanje). Pri nas je veliko delovnih invalidov, ki so prišli iz elektrolize in se tukaj mučijo z delom, ki ga ne bi smeli opravljati. Nujnost pa je tudi rekonstrukcija. Mi, ki vzdržujemo te dotrajane dele, to vidimo. Vsaka stvar se nekaj časa res da popravljati, a enkrat je konec, vse ima svoje meje. Dela nam nikoli ne zmanjka.«

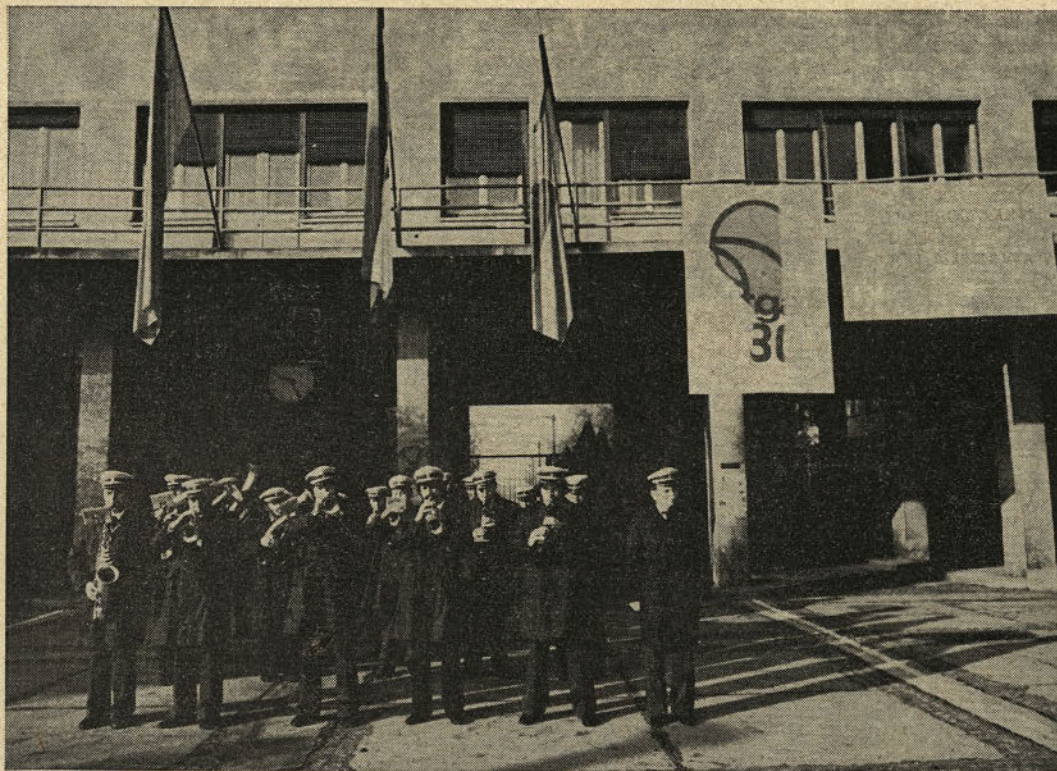
Potem rečeva nekaj, o pred kratkim še aktualni temi, ocenjevanju. Pravi, da bi bilo njihovo delo lahko bolje ovrednoteno. Zdi se mu, da je ocenjevanje delovne uspešnosti zelo pozitivno. Vsaj v njihovi skupini se je pokazalo, da se je dvignila produktivnost. Ta metoda, meni, bi se obnesla, če bi se v skupini o delu vedno pošteno pogovorili.

Lahko bi zaključila, da je zadovoljen s svojimi tridesetimi leti dela v TGA. Bilo pa bi lahko še veliko bolje, če bi že nekdo veliko prej odločno rekel, tako bo in nič drugače, ne da so iz leta v leto odlasali. Bilo bi še veliko lepše, če bi delal v novi delavnici, ali vsaj malce posodobljeni.

Bilo bi mu všeč, pa tudi sodelavcem, pristavi, če bi tudi oni kdaj pa kdaj odšli na aktivno rekreacijo. Po dolgih letih bi si jo morda zaslužili.

Rekla sva še nekaj besed o nekem drugem delu, ki ga opravlja z veliko vnemo in odgovornostjo, zato ni naključje, da je dobil več priznanj, nad vsemi pa je značka civilne zaščite Jugoslavije.

Potem sva se pogovarjala še o mnogih drobnih rečeh, ki so dale slutiti, da je moj so-

Naši godbeniki so poskrbeli za praznično vzdušje

govornik zelo navezan na družino in dom, kjer med svojimi pozabi na vse, še tako neprijetne stvari.

V glinici sem našla **Franca Kokola**, izučnega čevljarja, ki pa je že pred tridesetimi leti šel raje v tovarno in ostal do danes. Med smehom in hudomušnimi domislicami sem skušala najti resnico. Ne vem, ali je vedno tako razpoložen.

»Bila so obdobja, ko sem skoraj obupal. Posebno tedaj, ko so me po dolgi odsotnosti zaradi bolezni prestavili na drugo delovno mesto. Enajst let sem bil predelavec na dekompozirjih. Se danes ne vem, zakaj so me prestavili. Nekaj dni in noči sem premleval v sebi in se končno sprijaznil z resnico.« Že v isti sapi pa pove, da je imel tovarno vedno rad in jo ima tudi danes, zato bo zelo težko oditi. Žal mu je za leti, ki so tako hitro minila. Z delom je zadovoljen in s sodelavci tudi. »Vsi me imajo radi, jaz pa njih«, mu gre na smeh.

»Pa veste, da v teh letih niti minute nisem zamudil«, ponosno pristavi. »Včasih smo bili bolj disciplinirani in zdi se mi, da smo za svoje delo tudi več dobili. Sicer pa tudi sedaj nimam kaj grajati, nam gre kar lepo. Nagrajevanje pa bi morali urediti tako, da bi vsak dobil nekaj, drugače ne bo dobro. Pohvalil bi lahko tudi skrb za delavce, npr. aktivno rekreacijo. To v Črikvenici je bilo letos odlično.«

Naravnost od peči so poklicali **Blaža Turka** — črpalca predelavca iz elektrolize B, ki je uspel ohraniti zdravje in dobro voljo, kljub temu uni-

čevalskemu okolju v elektrolizi.

Ves poten je prišel v pisarno in brez zadrege sva se pogovarjala. Škoda, da je bilo malo časa, slišala bi lahko še veliko življenjskih resnic, bolj s hudomušne plati. »Ta človek se nikoli ne razjezi«, mi je rekel vodja izmene. Kadar ga že kaj kuha, vedo po tem, da si večkrat drug za drugim popravi čelado.

Kako gleda na svojih 30 let? »Hudo je, ker so šla tako hitro mimo.« Rajši kot v pokoj, bi šel še enkrat isto pot, sploh če bi imel zopet 22 let. Delo mi nikoli ni bilo pretežko. Začel sem v glinici, po osmih letih pa sem prišel sem v halo B. Včasih je delati pomenilo več kot danes. Še na kraj pameti mi ni prišlo, da bi rekel »ne bom«, ali ugovarjal predelavcu. Prehitro bi dobil knjižico. Disciplina je bila drugačna. Bolj kot mladi danes, smo se zavedali, da smo zato tukaj, da delamo.

V teh letih je napredoval do predelavca. »Nekaj več je res, nekaj denarja, predvsem pa večja odgovornost.«

Kako se razume s sodelavci? »Mislim, da zelo dobro, da se v vseh letih še nobenemu nisem zameril«. In njemu? »O, se je kdaj pa kdaj, a sem mislil, če je že narobe zinil, mu tako ne morem več pomagati in boljše je pozabiti. Z jezo človek ne pride nikamor.«

Izpod čelade mu še kar naprej polzijo kapljice potu. Vroče je ob peči. Kmalu se je skozi prepih zopet vrnil tja.

»Zdravje mi še dobro služi. Bolan pa res nisem bil. V bol-

nišnici sem ležal le takrat, ko me je ob eksploziji v elektrolizi popeklo in kasneje, ko me je traktor povozil.«

Elektroliza torej ni zapustila sledov. »Kaj hujšega še ni, le leta so tu, mladi nismo več«, pristavi.

Kljub letom, ki jih sploh ne kaže, pravi, da bo hudo oditi v pokoj. Več kot hudo, to dobro ve, ker je že poskušal. Napisal je izjavo za predčasno upokojitve, si vzel dva dni dopusta, a že tretji dan se je vrnil, umaknil izjavo in ostal.

Franč Krajnc dela v stari livarni. Pred več kot tridesetimi leti ga je zvalila bližina tovarne. Začel je pri Gradisu, ko pa je slišal za novo tovarno, se se je kajpak prijavil.

Začel je v elektrolizi, po štirih letih pa je prišel v livarno k žagarjem. Celih 23 let je delal v izmeni. »Bilo je lažje, ko sem bil mlad, zdaj pa že čutim leta. Preprih in dokaj težko fizično delo sta naredila svoje«.

Vendar mu ni žal, da je ostal v TGA. »Nisem nikoli niti pomislil, da bi šel kam drugam. Delati je potrebno povsod, pravijo pa tudi 'goste službe, redke suknje'. Sam je skrbel za petčlansko družino, zato si 'redke' suknje pač ni mogel privoščiti. Delal je tudi ob popoldnevih, da je šlo. Še danes, pravi, ko sta dve hčerki že zaposleni in popolnoma samostojni, ni lahko. Razkošja ni bil nikoli navajen, zadovoljen pa je vseeno.

»Da bi bilo vsaj tako še dalje. Najpomembnejše je, da je človek zdrav«, je zaključil

Uspelo gostovanje člana gledališča DPD Svoboda Ptuj pod režijskim vodstvom Branke Bezeljak-Glazer v tozdu Predelava

(Nadaljevanje z 9. strani)

Poraba surovin v hali A v devetih mesecih je manjša kot smo planirali in sicer: poraba anodne mase za 3 %, kriolita za 10 %, Al fluorida za 8 % in električne energije za 2 %. Manjša je tudi poraba surovin v hali B pri anodni masi za 1 %, kriolitu za 4 %, Al fluoridu za 6 %.

Pri poskusnih pečeh je v obdobju I—X presežena poraba anodnih blokov za 11 %, hidrata za 41 %, manjša pa je poraba Al fluorida za 32 % glede na planirano porabo. V mesecu oktobru smo proizvedli 1.811 ton anodne mase, kar je 956 ton več kot smo načrtovali (indeks 212). Kumulativna proizvodnja anodne mase znaša 21.097 ton in je za 2 % manjša od planirane. Pri proizvodnji anodne mase v obdobju I—X je bila manjša poraba petrolkoka za 4 %, mazuta za 52 % in električne energije za 7 %, medtem ko je bila poraba katranske smole večja za 1 % glede na planirano porabo.

TOZD Predelava aluminija

V livarni in obratu predelave smo v mesecu oktobru proizvedli 3.900 ton različnih livarniških proizvodov ter zaostajamo za planom za 777 ton oz. 17 %, lanske oktobrske proizvodnje pa nismo dosegli za 13 %.

V desetih mesecih smo v livarni proizvedli 43.354 ton različnih proizvodov ter zaostali za planom za 2.513 ton oz. 5 %, proizvodnjo v enakem lanskem obdobju pa smo presegli za 1.977 ton oz. 5 %.

Od skupne proizvodnje znaša mesečna blagovna proizvodnja 3.541 ton in je za 425 ton manjša od planirane blagovne proizvodnje (indeks 89). Kumulativna blagovna proizvodnja znaša 37.842 ton in je manjša od planirane za 3 %.

Pretapljanje Al za tuje naročnike v mesecu oktobru znaša 517 ton, kar je 27 % planirane količine, v desetih mesecih pa smo pretopili 3.076 ton Al in zaostajamo za planom za 47 %.

Gradivo pripravila: Danica Krempf

IZDATKI

Sladkorju ceno so navili, in bencin so podražili, nam so žepe izpraznili, poračun na ničlo zbili.

Se elektrika draži, nam pa dihat ne pusti, kar narašča cena vražja, vsak dan kakšna stvar je dražja.

Kaj za nas so še storili? Vrtec so nam podražili, v šoli dražja so kosila, oh, adijo sreča mila.

Kaj pa hrana in obleka? Jurjev pet je liter mleka, zdaj meso se res dobi, mi pa glodamo kosti.

Pri kulturi res ni kruha, če denarnica je suha, prav zato pa za vsak dan, časopisov naj bo manj.

Glejte, da mi ne zbolite, potlej čisto pogorite, bi bolniška in zdravila, vam še tist' drobiž izpila.

Albina OCEPEK

ZAHVALE

Sodelavcem in vodstvu TOZD Predelava aluminija se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč in obisk v bolnišnici v Ljubljani.

Vsem želim srečno in zdravo novo leto ter veliko delovnih uspehov

sodelavec Anton Ferlež

Delovni skupini četrte izmene hale A, TOZD Proizvodnja aluminija se iskreno zahvaljujem za darilo, ki so mi ga poklonili ob odhodu v pokoj, ter jim želim še mnogo uspehov pri delu.

Istočasno jim želim srečno in uspešno novo leto 1985.

Alojz Levanič

Ob mojem odhodu v pokoj se pristrčno zahvaljujem za sprejeto darilo in obisk vsem sodelavcem službe za zavarovanje DO.

Najlepša hvala osnovni organizaciji sindikata za spominsko darilo.

Posebno se zahvaljujem tovarišici Miri za njen trud in požrtvovalnost.

Vsem sodelavcem in celotnemu kolektivu želim mnogo uspehov pri nadaljnjem delu in veliko sreče v novem letu.

Frido Krneža

CESTITKA

Aktiv krvodajalcev želi vsem svojim članom srečno in zdravo novo leto ter še veliko uspešnih akcij, enako vsem ostalim sodelavcem TGA, ki jih vabi v svoje vrste.

(Nadaljevanje s 15. strani)

moj redkobesedni sogovornik.

Po telefonu sva se pogovarjala s tovarišem **Terbucem**. Kot drugim, so tudi njemu leta v TGA prehitro minila. Kot elektrotehnik je začel v glinici pri manj zahtevnih delih in hitro napredoval do vodje obrata elektroglinice in kasneje do vodje zunanjega vzdrževanja za celotno DO. Leta 1970 je postal vodja elektroenergetike.

Vsa leta je opravljal delo, ki mu je bilo v veselje, zato je s svojimi tridesetimi leti

TGA zadovoljen. Z leti pridobljene izkušnje je prenašal tudi na mlade, ki jim teorije sicer ne manjka, pač pa praksa. »Praksa je pomembna. Komaj po več letih prakse je elektrotehnik zanesljiv. Mora si pridobiti občutek sigurnosti, da ve v določenih, tudi kritičnih trenutkih, pravilno ukrepati. Zmotiti se ne sme. Pri nas se vsa dela opravljajo po pismenih nalogah in takoj se vidi, kdo greši.«

Vera Peklar

